122 (14.953). Львів, в второк 7. червня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

20. роковини „Пітсбурської умови" у Братиславі.

Минулої неділі відсвяткували словаки у Братиславі 20. роковини пітсбурської умови. Місто залили тисячі словаків, здебільша в народніх одягах, що звідусіль з'їхалися спеціяльними поїздами.

В 11-ій годині зібралося коло півтора тисячі словацьких делеґатів у святочно прибраній салі. Присутні оваційно повитали о. Глінку та вислали привітну телеграму до през. Бенеша, пригадуючи в ній постанови пітсбурської умови та автономістичні домагання.

Після ґенер. секретаря партії Сокола, провідника американських словаків Глятка та інших збори ухвалили резолюцію, в якій підкреслили вірність підтсбурській умові, що ґарантує автономію словакам як окремому народові.

Якої автономії домагаються словаки?

„Словак" помістив текст законопроєкту, що його задумує чеська народня партія предложити парляментові, домагаючися ревізії конституції. У цьому законопроєкті словаки домагаються автономії в ось яких межах:

СОЙМ.

Два місяці після проголошення автономії відбудуться вибори до словацького сойму. Виборче право малиб усі мешканці словацьких громад, що покінчили 21. рік життя. На 20.000 виборців припадає один посол. Місяць після виборів президент республики скликує сойм до Братислави.

КОМПЕТЕНЦІЇ АВТОНОМНОЇ ВЛАДИ.

Сойм вибирає краєвий уряд, відповідальний лише перед соймом.

Компетенція тих двох органів влади обіймає справи: громадянства, еміґрації, летунства, річної плавби, пошт, телеграфів, телефонів, монополів та державних підприємств.

Словаччина малаб окремий найвищий та адміністраційний трибунал.

КОМПЕТЕНЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВЛАДИ.

До празького парляменту й уряду належалиб усі справи, що не входять у компетенцію словацької влади, а саме: закордонна політика, оборона держави, скарб, митна система і т. п.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ СЛОВАКІВ І ЗМІНА ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ.

Згідно з проєктом словацької національної партії, введення автономії для словаків вимагало би ось яких змін у конституції Чехословаччини:

§ 1) Словацький край є автономною частиною Чехословаччини; він обіймає простір дотеперішньої провінції Словаччини.

§ 2) На території Словаччини словацька мова є урядовою та шкільною мовою. Меншини будуть користуватись мовними правами згідно зі сен-жерменським договором.

§ 3) У Словаччині вводиться краєву приналежність. Щоби її дістати, треба бути громадянином одної з громад у Чехословаччині. Разом з краєвою приналежністю здобувається автоматично державну приналежність.

Жахливе бомбардування Кантону.

2.000 ЖЕРТВ.

Японські літаки збомбардували в суботу Кантон семий раз у тижні. Бомбардування тривало 35 мінут, на місто впало найменше 75 бомб; жертви бомбардування обраховують на 2.000. В одному місці завалилося бетонове сховище, засипуючи кількасот людей, що під нього схоронилися.

Пополудні появилось над містом знову 8 літаків, які почали бомбардувати передмістя Сайчуен, але протилетунська артилерія проґнала їх.

„Братаймося з великим московським народом!"

ПРОМОВА НОВОГО СЕКРЕТАРЯ УССР.

„Ізвєстія" з 28. V. повідомляють з Києва, що там виступив на вічу секретар ЦК КПбУ Хрущов з „радісним" повідомленням, що Сталін та Молотов дали свою згоду виставити їхні кандидатури при виборах до найвищої ради УССР. У тій промові накопичив він досить незвичайну навіть для большевицького промовця масу простацьких погроз на адресу Німеччини, Італії та Польщі, петлюрівців та „буржуазних націоналістів". Він кінчив свою промову закликаючи українців брататися з „великим московським народом", який „поміг українському народові розбити петлюрівців".

(Офінор).

ХРУЩОВ ПРИ ПРАЦІ.

„Ізвєстія" з 24. V. повідомляють з Києва: На київській міській конференції критикували делегати поважні помилки Київського Горкому, який на приказ ворогів народу в проводі партійних організацій України допускав масові виключування порядних комуністів з партії. Київські організації довго не виконували постанов січневого пленуму ЦК КП(б)У. Вони почали справно виконувати ті постанови щойно тоді, коли провідником большевиків України став вірний співробітник Сталіна, Хрущов. Обговорюючи боротьбу проти „фашистівських наймитів і буржуазних націоналістів" конференція привітала сталінського наркома Єжова, що зруйнував „осині кубла фашистів". Делеґати висловили надію, що київські організації будуть твердим опертям ЦК ВКПб на Україні.

(Офінор).

Жидівська курія.

Львів, 6. червня 1938.

В останній буджетовій сесії сойму зголошено урядовий проєкт виборчої ординації для шести великих міст: Варшави, Лодзі, Познаня; Кракова, Львова і Вильна — що ріжнився засадничо з тим, що досі обовязує в тій ділянці. А саме, попри засаду загальности, рівности, безпосередности і тайности при міських виборах, на основі яких мала вийти більшість (коло 60 прц.) міських радних, уведено в проєкті засаду представництва професійних і станових організацій та крім цього і членів міської ради, кооптованих вибраними радними. Для вирішення нової виборчої ординаці для згаданих міст покликав сойм надзвичайну соймову комісію для справ міської самоуправи, що при кінці минулої буджетової сесії відбула вже низку нарад і вирішила підставові тези нового міського виборчого права, відкидуючи при цьому проєкт посла д-ра Духа і приймаючи рівночасно як підставу комісійних нарад урядовий проєкт.

У принятих тезах комісія відкинула окремі мандати для професійних і станових організацій, як теж і мандати для кооптованих радних, уводячи у майбутнє міське виборче право загальність, рівність, безпосередність і тайність — себто елементи, що істнують вже в дотеперішньому міському виборчому праві. Уряд, якого представником в комісії є віцеміністр внутрішніх справ Корсак, погодився зі становищем згаданої надзвичайної соймової комісії щодо принятих нею тез, але цілости зголошеного проєкту не полагодили, бо скінчилася сесія. Для цієї справи, як рівнож для полагоди зголошених пяти новелізаційних проєктів віддовження хліборобства, для яких створено надзвичайну соймову комісію, мала відбутися надзвичайна парляментарна сесія, що її саме тепер скликують.

Виборчі ординації для міст, сільських громад, волосних рад, повітових і воєвідських рад, сперті на загальних виборчих постановах закону про частинну зміну устрою територіяльної самоуправи з 23. березня 1933 р., не є вирішені законодатним шляхом, а тільки окремими розпорядками міністра внутрішніх справ, при чому істнують ще окремі розпорядки для вибору правлячих органів самоуправних установ. Творять вони цілу мозаїку, при чому напр. істнує інша виборча ординація при виборах громадських рад в Галичині, а інша на Волині.

Уряд ген. Складковського хоче йти формально парляментарним шляхом і не хоче користати з повновластей парляменту, що їх легко може одержати, а то для збереження парляментарної декорації. Часом з цієї причини не хоче навіть використовувати і законні повновласти, як напр. нині в ділянці територіяльної самоуправи щодо окремих виборчих ординацій. Це й було причиною, що рада міністрів на своєму останньому засіданні з минулого тижня приняла проєкти виборчих ординацій до міських рад, громадських, волосних і повітових рад, що їх внесе на надзвичайну соймову сесію. Про це була вже згадка в „Ділі", де й подано найголовніші основи нового виборчого права, на підставі якого відбудуться нові вибори до установ територіяльної самоуправи вже з початком 1935 р. Зголошеного проєкту виборчої ординації для шести великих міст уряд не відкликує і його вирішить згадана вище соймова комісія.

Самоуправні виборчі проєкти будуть творити мабуть одиноке політикум в нарадах надзвичайної сесії сойму і сенату, не згадуючи про урядовий проєкт, рівнож до деякої міри політичної закраски, що покликує громадянський чинник в карному судівництві у цілій Польщі замісць ухилених недавно в Галичині судів присяглих.

Не інакше тільки як політикум — і то не малої ваги — трактують повищу самоуправу справу політичні кола і преса в Польщі і на цю тему в останніх часах появилася вже ціла низка часописних статтей, що між іншим порушили теж при тій нагоді і жидівську справу.

Жидівська проблема займає у сьогоднішній Польщі чолове місце. **Вона не нова.** І до війни і після війни польське громадянство не переходило і не могло перейти побіч жидівської справи, не торкнувшись її в цей, чи другий спосіб. Жидівського питання у Польщі взагалі не можна оминути і потребу його розвязки чи пак управильнення відчувають сьогодні наглядно польські політичні кола маючи до цього і свою рецепту, написану відповідно до суспільно-політичного і партійного світогляду даної групи. Польська держава має найвище абсолютне число жидів з усіх держав світу, а і відсотково стоїть вона під цим оглядом у перших рядах. Три і пів міліона жидівського населення і майже повних десять відсотків загалу всього населення, це цифри, яких в державній політиці і в практичному житті не можна злегковажити. В додатку заслуги польських жидів в ділянці розбудови польської матеріяльної і духової культури є дуже поважні, у першу чергу у фінансовій, торговельній і промисловій організації, де жиди були нераз першими піонірами, що у тій сфері поклали основи для економічного життя і його розвою. Не чужі були жиди і в польському політичному, а навіть державно визвольному русі.

А всеж жидівська маса на польських землях була за численна, щоб підпасти хочби вовнішній асиміляції, як це сталося напр. в Німеччині. Маючи власну внутрішню організацію у своїх кагалах, жиди за винятком нечисленної інтелігентської верхівки, що приняла польську культуру і мову, удержали свій питомий ідіом, якого годі засимілювати, тим більше, що величезна більшість жидів жие великими громадами у міських скупченнях.

Ця дійсність польсько-жидівських відносин не була по нутрі польських націоналістичних елементів, і то не від нині. Агресивно проти жидів ще до світової війни виступила польська народова демократія, що у відродженій Польщі знайшла своїх численних наслідників. Протижидівські настрої серед польського громадянства зростали, кріпшали і завершились погромами на жидівській вулиці, бойкотом і пікетами перед жидівськими крамницями, так званим лавковим геттом у високих школах з рівночасним нумерус клявзус, з усуненням жидів від державної служби — врешті протижидівськими тезами, проголошеними проурядовою партією Обозу Зєдночення Народовего. Очевидно, у таких фактичних відносинах асиміляція жидів — врештою на теренах Польщі ніколи нереальна — перейшла безповоротно до історії.

Елімінація жидів поза скобки польського громадянства безупинно поступає вперед. Не минає вона очевидно і політичної ділянки, де виринають спроби загнати жидів до власного гетта у формі окремої жидівської виборчої курії — от хочби тепер при нагоді законодатного вирішування виборчої ординації до установ територіяльної самоуправи. На цю тему заговорили в останніх часах деякі польські пресові органи, головно ті, що недавно форсували заборону ритуального заріву. Сучасна Польща багата на людей покрою посла Дудзінського, а до їх голосу прислухоується щораз більше значна частина польської суспільности, не виключаючи часто і урядових кол. Говорять вони про жидівську виборчу курію не могучи покищо увести у сто відсотках позбавлення жидів політичних прав включно з уведенням нюрнберських законів, хоч деякі польські політичні табори і про це вже думають.

Про жидівську виборчу курію заговорили по раз перший в Галичині на два-три роки перед світовою війною. Було це з нагоди актуальної тоді справи реформи виборчої ординації до галицького сойму після того, як сіоністична організація перший раз в історії при рішальній допомові українських виборців здобула три мандати у Східній Галичині при виборах до австрійського парляменту в 1907 р. Це й була перша сіоністична парляментарна репрезентація у світі. Піднесли тоді дехто з польської народової демократії, що подібну несподіванку, як щойно згадана, можна оминути хіба тим, що введеться окрему жидівську виборчу курію. Та справа була на часі тим більше, що виборча ординація до галицького сойму з 1914 р. увела справді в деяких округах чи деяких куріях — окрему нац. курію українську а в деяких польську. Жидівські виборці залишились по польському боці силою самої виборчої ординації, а про вибір представників жидівського населення до галицького сойму подбала вже виборча геометрія.

Одним словом, галицькі поляки з національно-політичних мотивів для задержання своєї переваги над українцями держалися дуже цупко жидівських виборців і всього жидівського торговельно фінансового світа, піддержуючи фікцію поляків мойсеєвого віроісповідання, як масового і вирішного явища, записаного в урядовій статистиці, тим більше, що Австрія не визнавала жидівської нації.

Нині часи змінилися. Безоглядна націоналістична течія серед поляків щораз більше поширюється, що відчуваємо і ми, українці; в неменшій а подекуди то й у значно більшій мірі ніж жиди. У польському громадянстві шириться погубна фікція про одонаціональну Польщу, в якій коло 40 відсотків громадян є непольської народности. Набирає життєвої ваги відомий вислів пок. Тадеуша Голувка, що держава може дійти до стану, в якому двох поляків буде пильнувати одного неполяка, а не буде кому дбати про польські державні інтереси. На тій почві родиться сьогодні й ідея жидівського виборчого гетта.

Нам покищо невідомо, яке становище займуть самі жиди у випадку, якщо у соймі вирине справа жидівської виборчої курії з обмеженням числа їхнього представництва при евентуальному нумерус клявзус. Було би це безперечне обмеження політичних прав одної категорії громадян, подиктоване виключно і єдино польськими національними, чи радше суто націоналістичними інтересами, проти чого мусіли-б рішуче застерегтися і то у свому власному інтересі на будуче — також усі інші непольські меншини хіба за винятком німців, які стосують ті самі методи у себе

Д-р Степан Баран.

Місія Симона Петлюри.

II.

У тій боротьбі, що її проводила українська нація, довелося Симонові Петлюрі виявити не тільки безстрашність у боях, але ще й іншу мужність та рішучість, яка буває часом рідшою та важчою за найбільші прояви військової хоробрости. Йому треба було взяти на свої плечі великі рішення, перевернути всю українську політику і дати свою згоду на договір 1920 року.

Богдан Лепкий у своїй трильогії дуже добре описує ті муки вагань перед приняттям поважних рішень, які зазнав Іван Мазепа. В такому стані опинився Петлюра на весні 1920 року. І він вирішив: боротьба з Москвою до кінця, українська державність — це перше завдання нашого покоління і тому треба **за всяку ціну мати мир на заході та з усією рішучістю боротися зі сходом.**

Ідея була вірна в основі, але 1920 рік не приніс того, на що сподівались. Армія дала навіть доказ свого геройства, але мусіла відступити. Україна лишилася під московським ярмом. Нарід зрозумів трагедію Петлюри і популярність його під Совітами тільки зростає, але на еміграції, по цей бік кордону, серед українців розкиданих по світу, він зазнав нечуваних терпінь. Він опинився майже самотнім і тут виявив велику твердість характеру, виявив справжню силу душі. Після ентузіястичних овацій многотисячних юрб народу — лишилися при ньому тільки невеликі горстки вірних йому людей. Від Капітолю до Тарпейської скелі — тільки один крок...

По двох-трьох роках страшної дезорієнтації, громадянство крок за кроком приходило до тями. В тодішньому українському політичному центрі, у Празі, довший час люди не зважувались навіть говорити про У. Н. Р. і згадували імя Симона Петлюри тільки для того, щоб знущатись над ним. Але кількох людей, отих вірних і в долі і в недолі, зважились отверто і рішуче заговорити. До їх голосів стали прислухатись люди, почали думати над тим, що пронеслося над ними і поволі образ Петлюри став прояснятись і рости: люди зрозуміли, що політичні поразки не завжди дискредитують, коли ідея вірна. За невдачі не можна винуватити тільки людей, тих людей, що будь-що-будь бо-[illegible] до кінця. Настрій у Празі, а де далі по всіх теренах, де живуть українці, куди загна-[illegible], став змінятись, ступнево, але невпинно.

Петлюра рвався до акції. Пречисленними, повними річевости і запалу листами кликав … до неї ближчих йому людей. Він виїхав на … хід в свою останню подорож.

В цей час Симон Петлюра багато працював над собою. Передумував минуле, студіював … лі дні історично-політичну літературу, здавав собі справу з важливости своєї життєвої місії. Він, колишній інтелігент-письменник, зумів перетворитись у державного діяча, справжнього провідника нації.

У своїх листах, на нарадах і особистих розмовах намічав він плян нашої закордонної акції. Не вірив, як і ми всі, що нам із неба впаде Україна, що Ліга Націй нам її подарує, що … держави, обурені тим, що творить Москва, … дуть на неї, щоби нас визволити. Але він стояв твердо — і рішуче вимагав цього від нас, — … **там, де тільки є змога, серед дружнього, чи навіть напів ворожого оточення, ми говорили за Україну.** Де можна, перед Лігою Націй, перед ріжними державами, серед міжнародніх товариств ми мусимо протестувати голосно і виразно проти того, що діється на Україні, проти якої допомоги, моральної чи матеріяльної, … дають Москві. При активній пропаганді української справи мусимо дезавувати всіми способами московські брехні про нас. Петлюра розумів, що одна з причин наших невдач у 1919 р. була повна непоінформованість а звідси і … ковите недовіря до нас від міжнародніх чинників і то навіть тих, в інтересах яких було … підтримати і які в той час, в 1919—1920 роках могли це зробити. **Переконаний, що все рішається на полі битви, він одночасно розумів вагу дипльоматичної акції і закордонної пропаганди,** він знав важливість світової опінії, … розумів, що Україна буде потребувати і гроші, і зброї, і краму, і дипльоматичної підтримки, … що ще ніодна нова держава в наші часи без допомоги повстати не змогла; що треба шукати не плятонічного співчуття, а спільних з нами в тому чи іншому відношенні, інтересів. І через те в час, коли ворота храму Марса для … кищо зачинились, саме на той бік нашої боротьби він звертав найбільшу увагу. Коли Симон Петлюра 13 березня 1926 року, за два місяці і тринацять днів до своєї трагічної смерти призначав мене міністром закордонних справ в уряді УНР. на еміґрації, я до дня його смерти безупинно проводив з ним розмови про … **детайлі пропаґандивної роботи та дипльоматичних звязків нашого центру,** а після його смерти впродовж десяти літ на свому офіційному становищі та й нині у праці серед … вин згадую вічно енергію і захоплення С. В. Петлюри, який старався переконати світ про … максиму — що Україна мусить бути держав…

•

Симон Петлюра особливу свою … звертав на всі прояви нашого культурного … ху за кордоном. Його листування між Парижем та Прагою було повне не тільки думок на … тичні теми й практичних урядових справ, … культурним змістом. Цікавився незвичайно … шими високими школами, слідкував і … тував звіти з їх діяльности, витав виступи … ших учених на міжнародніх наукових … свх. Він був ініціятором і то дуже … першого наукового зїзду у Празі, … Це він подав … вже після його смерти... … рити Український Академічний Комітет, … нати високі школи й наукові установи … ном, що й донині існує у Празі. Він … на тому, що цей Комітет мусить … знання у відповідній комісії при Лізі … засідає 14 найвидатніших учених світа … ми виграли цю справу в липні 1926 року … не було Симона Петлюри в живих…

Змагаючи до державности, Симон Петлюра здавав собі знаменито справу, що це не кінець, ще не повний тріюмф нації, а тільки можливість для її дальшого розвиту. Без держави і те, що саме цінне для людини, — її духова культура — не може вільно і всесторонньо розвиватися. **Держава — це передмова існування нації, це — велике завдання нашого покоління, але це покоління мусить думати і про те, щоб ця наша** держава дала дійсно змогу нашому народові виявити себе перед світом, щоб розвинув свої скарби духові.

Симон Петлюра бачив і розумів помилки нашого минулого. **Але від основ демократії так і до кінця своїх днів не відступив.** Розумів, що те, що було в 1917 році, не було демократією, а хворобою революційних часів, свого роду масовим божевіллям. Він бачив необхідність сильної виконавчої влади, але був занадто реальною людиною, щоб припускати, що на Україні можна не рахуватись з народом і його суспільними течіями. В свою місію вірив майже містично. Вірив, що коли тільки житиме, при всяких обставинах і напрямках правління буде стояти на чолі. Передчував і свою передчасну смерть. Про це не раз говорив з власного почину. Самого життя не обожав і смерти не лякався. Про свою смерть казав без ніякої пози. Напр. з великим смутком висловлювався про майбутність своєї родини, до якої був дуже привязаний, на випадок своєї передчасної смерти.

Симон Петлюра не закінчив місії свого життя. Брутальна сила вирвала його від нас. Але його образ і його заповіти живуть між нами.

Олександер Шульгин.

„Уряди" совітських республик під контролею прокуратури.

„Ізвестія" з 28. V. пишуть: „Прокуратори повинні слідкувати пильно за постановами місцевих органів влади, повинні брати участь у засіданнях президій краєвих, обласних і районових виконкомів та горкомів, бути в курсі всіх постанов поодиноких республік. Прокуратура повинна доглядати за діяльністю і постановами республіканських органів влади, та припинювати все, що незгідне зі сталінською конституцією. Око прокуратора повинно бути всюди, в наркоматах, в управах трестів, у дирекціях залізниць, у колхозах, у совхозах, у кожному найбільш віддаленому кутку."

КЛОПОТИ З ПЕРЕПИСОМ НАСЕЛЕННЯ.

В „Ізвестіях" з 26. V. появилась велика стаття, з якої виходить виразно, що від 1926. року, коли переведено останній перепис, колективізація та втеча населення до міст довела до такого неладу, що уряд не має ніякої змоги перевести справжній перепис населення. Перепис переведений у 1936. р. уневажнено указом з 25. X. 1937 і його висліди визнано хибними. Новий перепис призначено на 1. січня 1939 р. Приготування до нього провадить ЦУНХУ (центральна управа народньо-господарського обрахунку), але ця робота безнадійна, бо ЦУНХУ не має даних, спеціяльно по національних республиках. В 1936. р. „переочено" в Калмицькій АСР 932 оселі, у Бурятсько-Монгольській — 600, у Киргизькій — 115, у Свердловській области 900 осель і т. д. І тепер виявилося, що в Туркменській ССР бракувало планів 34-ох міських осель. Зле стоїть справа і з містами Донецької области УССР. На Білорусі переводять роботу без участи місцевих органів.

Словар фахів і робіт, який мав у 1937. р. 14.000 назв, мають підвищити до 30.000 назв і перекладати на національні мови. Керманич ЦУНХУ Таджікістану Морозов „провалив" справу перепису населення уважаючи, що спочатку треба покінчити перепис... худоби.

Кадрів інспекторів, які мають переводити перепис, ще не приготовано. При переписі 1936 р бували випадки, що подавали статистичні дати про оселі, які були запроєктовані, але в дійсности ще не істнували. Головну частину вини за очевидний крах перепису складають спеціяльно в чужонаціональних республиках на троцькістів і „буржуазних націоналістів", які дісталися до місцевих ЦУНХУ, і ударемнили всі приготування до перепису. **(Офінор).**

ПРОВІД КІРГІЗЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ НЕ МАЄ ДОВІРЯ.

„Правда" з 18. V. повідомляє з Фрунзе, що там відбулись контрольно-виборчі збори партії. Три дні по виборі нового ЦК комуністичної партії Кіргізії виявилося, що вибрано людей, які не заслуговують на політичне довіря. Вибрано Сарабиева, який розвалював партійну роботу, та Малева, пяницю, що втратив політичну чуйність. Подібне було і по інших містах Кіргізії.

(Офінор).

З польської преси.

Начальник виділу для справ національностей

ПРИ ПОЛЬСЬКІМ МІНІСТЕРСТВІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ПРО ПОЛКОВНИКА КОНОВАЛЬЦЯ.

У виленському „Слові" (ч. 151 з 3-го червня ц. р.) появилася розмова з Генриком Сухенек-Сухецьким, який десять літ (1926—1937) займав становище начальника виділу для національних справ у міністерстві внутрішніх справ.

„Силою своїх обовязків — пише автор статті, що переводив розмову з п. Сухенек-Сухецьким — як і завдяки місіям, які йому як старшині доручали в 1926-му році, начальник Сухенек є одним з найкращих

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 9.

ВАСИЛЬ ТКАЧУК.

Віднайдений батько.

I.

Дві панночки переганялись у воді. Вода розприскувалась і вдаряла об береги. Я лежав на пляжі і на дзвінкі крики „не бовтай ногами", відзівся. Я сидів далеко від гурту хлопців, бо я ні з ким тут не був знайомий. А хотілося пристати до всіх і показати, що я теж умію бавитися.

Коли я побачив, що панночки допливають вже до пляжі, серце в мені забилось так, якби я щось страшне й неприємне побачив. Але ні. Ця червона беретка, чорнобриве личко, широкі брови та лискучі очі так прошибли мене, і я почав сумовито міркувати:

„Якби я так не „хлопський син", якби я так панич, то мав би доступ до цих панночок, головно до цієї в червоному береті".

Та як вони вже сіли на беріжку та почали розмовляти і плескати себе по колінах, я набрав відваги:

— Чи можу присістися?

— Прошу! і це слово зробило нас знайомими. Я вже знав, що панні в червоному береті на імення — Маруся. Я цілий час дивився на Марусю, а її слова навівали на мене чарівного настрою.

Товаришка Марусі, Стефа скочила у воду і поплила на другий бік. Там барвисті купелеві одяги потворили з людей пацців, що наче на пружинах скакали і пірнали.

Як ми сиділи так обоє разом на березі з ногами спущеними у воду, мені хотілося закричати, що тепер цілий світ мій! Я забув, що я син вдовиці, селюх. Ми умовились, що ще зустрінемося, але як до цього дійшло, вже не знаю, бо це був пяний день.

Як гамірні дзвони церкви кликали на вечірню, я наче випивши чарку опянливого трунку ішов у село. Я минав знайомих і не здоровкав їх. Світ мені крутився.

Разом із срібною зорею я вернувся до хати.

Я не знав, що маю мамі відповісти. Розглядався по хаті — бідненько прибрана — низька, невесела; ось наче бачите перед собою вбогу дівчинку на Великдень біля багацьких дівчат в оксамитах.

Тонкими тінями маленького світла опоясаний я сидів і вязав гадки.

Мати подивилась на мій щирий і невинний вигляд лиця:

— Що з тобою, що ти якийсь такий чудний!

Більше я говорити не міг. У голові безупину переливалися образки, а в кожному була вона — Маруся, як вона сміється, як вона у воду дивиться, як вона соромиться, як уста відчиняє, як говорить.

Ранком я пішов з мамою жати нивку.

Кругом серпи скрегінькали, а сонце немилосерне розсипало грань по землі. Мамині руки мов на пружинах ходили — бадьорі, дзвінкі колоски опускали вязи й падали до землі.

У дивився на сонце, а в голові сяє мені вона в червонім береті.

Мати не стерпіла:

— Василю, бачу, що робота тебе не береться. Тиж не з робочої родини. Неодна жінка допікала мені: „Твій Василь великого пана син має бути".

Мене, якби хто по голові вдарив.

— Ти нераз чув, як тебе прозивали: байстрюк! Тому, що ти воєнний! Ти до тата вдався, а твій тато офіцир був. То було у войну. Ой, якби ти знав, де твій тато, то ти не бідував би стільки, ні, ні!

Решта слів застрягла мамі в горлі, а мені наче розвязався вузол, що тиснув моє серце відколи я зрозумів, що земля не має кінця.

— Маруся панночка... Мій батько пан...

Дурман замотиличив мені голову

II.

Ми стрінулись з Марусею над Прутом.

Прийшла в синій, в темні квітки суконці. На плечах розпустила коси. Я був у вишиваній сорочці, причесаний і чемний.

Довкола нас сонце довго-довго цілувалося із землею. Недалеко Прут ніс аж десь у розтоків Карпат буйні співанки. В лузі заводив соловій, а з неба стрімголов падав у воду птах-риболов, бо риби раз-у-раз блискали хвостиками до сонця.

— Васильку, сідаймо, — обізвалась Маруся, а її голос здавалось мені не дуже ріжнився від соловіного.

— Марусе, ти кожним словом мене чаруєш — і я нізащо в світі тебе не проміняв би. Твої слова — це музика, це найкраща пісня для мене...

Як беру її руку, кладу на коліно й пещу то, якби на моїм коліні сидів голуб. А вона мовить:

— Вірю, Васильку, але... ми не однакі...

Чую шум води, що карбулиться вперед і вперед:

— Чому, чому? — питаю.

— Бо я не маю тата. Мій тато дідич, а я воєнна. Він живе у Ланах Довгих і до нас не признається. Мама ходила до тютюневої фабрики на зарібки, він там був на кватирі... Він десь там панує — а ми бідні, бо мама моя вийшла заміж за муляра.

Мені хотілось плакати і сміятись. Мені здавалось, що мені очі ширше відкрилися і я наче побачив багато таємних печер цього світа.

— Марусе, мусимо до нього дістатись.

— Та як?

— Я напишу тобі до нього. Я напишу щирого листа, щоб тебе приняв. Ти ще будеш великою панею.

Маруся кинулась мені на шию. Цей перший поцілунок додав мені сили. Я почав думати про лист.

(Докінчення буде)

знавців української проблеми, і тим самим знавцем тієї ролі, яку відгравав Коновалець".

На запит, чи знав особисто полковника Коновальця начальник Сухенек відповів:

„— Чому ні. Я стрінувся з Коновальцем два рази. Ці стрічі відбулися поза межами Польщі. В яких обставинах ці стрічі відбулися та зміст тих розмов покищо мушу залишити при собі. Є ще багато причин, які не дають змоги виявити ці розмови".

На друге питання про те, як почалася політично-військова карієра полк. Коновальця, нач. Сухенек відповів довгою історією, почавши від початків СС у Києві аж до початку 1928. року. І в цій історії, яка свідчить про знання багатьох фактів з останніх літ нашої історії, начальник Сухенек всеж допустився деяких недокладностей і деякі справи переплутав. І так, нпр. пол. Коновалець не був учителем, але мав абсолюторію правничого виділу та два правничі іспити. А про київські часи нач. Сухенек каже:

„Коновалець ідучи з духом часу, зорганізував т. зв. Стрілецьку Раду — з метою дальшої розбудови формації Січових Стрільців та щоб надати тій формації власний політичний напрямок. Треба признати, що завдяки енергійній та умілій діяльности Коновальця і таких помічників, як Отмарштайн, Роман Сушко, Дідушко Петро і Василь — акція була успішна й у висліді повстав у Києві Корпус Січових Стрільців, на чолі якого станув Коновалець".

Тут п. Сухенек перемішав імена з першого та останнього періоду СС, Дідушки ніколи не були членами Стрілецької Ради, дехто з названих прийшов до СС пізніше, натомість п. Сухенек пропустив таких визначних СС, як Дашкевич, Кучабський, Черник, Матчак; а потім ген. Безручко та ген. Змієнко. Так само згадуючи при цій нагоді про галицьких Українських Січових Стрільців п. Сухенек дуже упрощує справу, причому організатором українського легіону називає посла д-ра Кирила Трильовського. За недокладність у важній справі треба уважати теж вислів, що полк. Коновалець „втік за границю" з табору в Луцьку, бо відомо, що полк. Коновалець виїхав найлегальнішим способом, офіційно і формально як делегат уряду УНР зі спеціяльною військовою місією.

„Внаслідок підписання польсько-української умови — каже п. Сухенек — у дні 22. квітня 1922 р. (отаман Петлюра з головною командою польського війська) почалася польська офензива на Київ. Цю умову проголосили в Галичині як зраду українських інтересів, якої допустився Петлюра, і велика більшість старшин з б. галицької армії в в поході на Київ з польським та українським військом не тільки не бере участи, але виконує акти саботажу на задах та організує „на всякий випадок" ріжні товариства б. військових".

Про ті акти саботажу, про які згадує тут п. Сухенек, нам нічого не відомо, але п. Сухенек промовчує факт, що саме в часі походу на Київ у VI-ій дивізії армії УНР були старшини корпусу Січових Стрільців, які на підставі окремої умови вступили туди не індивідуально, але масово, з ген. Безручком на чолі.

Є недокладности також там, де п. Сухенек говорить про відношення полк. Коновальця до диктатора Петрушевича. Зі слів п. Сухенка виходить, що полк. Коновалець зміняв своє відношення до диктатора, з якого політичною лінією раз уповні погоджувався, то знову з нею зривав. Насправдіж полк. Коновалець завжди був в опозиції до політики диктатора Е. Петрушевича, виступаючи постійно та послідовно проти територіяльного партикуляризму.

Є ще у цій розмові більше недокладностей включно в неправильно поданими прізвищами ріжних діячів, як ось Коневників (Кожевників) Авдієвський (Андрієвський), що зрештою можна приписати коректорському недоглядові. Але цікаве, що начальник виділу для справ національностей, отже виділу суто політичного, говорячи про полк. Коновальця, не сказав нічого про нього як політика. А мабуть ця сторінка діяльности полк. Коновальця мусіла п. Сухенка на його становищі найбільш зацікавити. Чи п. Сухенек залишив це свідомо покищо для себе, як це зробив зі справою стріч з полк. Коновальцем?

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 6. червня (25. травня) 1888.

УНІЯ В РАРАНЧІ.

Переходом православних українців у селі Раранче, на Буковині, затривожилися галицькі москвофіли, які у православній вірі бачили чинник необхідний до „обєдинения" всіх славян. Тому хтось з них у „Варшавському Дневнику" вдарив на сполох, що на Буковині йде сильна католицька пропаганда під покровом станиславівського єпископа Юліяна Пелеша. „Діло" у спеціяльній статті доказує, що перехід раранчан на унію — це не вислід якоїсь спеціяльної пропаганди, але місцевих обставин:

„Наші читачі пригадують собі докладно, що мотивом до переходу на унію раранецьких громадян була нетолеранція румунських шовіністів для русинів. Ясна річ. В міру як наш нарід на Буковині приходить до свідомости своїх національних прав, чує і потребу: усувати все те, що його національному розвиткові стоїть на шляху. У цьому випадку раранчани повалили національного противника свого істнування одним ударом, принявши унію, яка для їх руськости являлась їм більш толерантною та менш небезпечною. Доки у православній церкві на Буковині жив ще дух пок. митрополита Гакмана, дух справедливости для обох народів, поселених на Буковині, що визнавали православіє, доти переходи на католицизм являлись тільки спорадично. Румунський шовінізм приніс з собою Раранче і хто знає, чи у слід раранчан не вступлять небавом й інші руські села, яким поширювана згори через православну церкву румунізація видається атакою на національні святощі".

„ЗАЯВА ДОВІРЯ".

Посол Рогль, селянин з горішньої Австрії дістав і відчитав у державній раді підчас дебати над горівчаним законом такий лист: „Так отже і ти, німецький хлопе з горішньої Австрії, голосував за тим, щоб поляки діставали з горівчаного податку по мільйонові продовж 23-ох літ! Це дає 23 мільйони. Як гадаєш ти за це відповісти своєю совістю перед Господом і твоїми виборцями? Чи знаєш ти, що це мусять заплатити бідні робітники до мошонки польської шляхти? Тим чином станув ти проти своїх німецьких виборців і цілого німецького народу та добре було би, якби твої виборці приняли тебе ціпами за твоє таке погане заступництво. Краще зробив би ти вернувши домів гній накидати, бо твоя глупота тільки шкодить добрій німецькій справі".

ЗИМА У ТРАВНІ.

„З Петербурга повідомляють, що дня 26. і 27. травня падав там сніг. Бюро Північної Агенції повідомляє з. Евпаторії на Кримі, що в ночі з 27-го на 28-го травня було там так зимно, що вода замерзла а овочеві дерева через те дуже потерпіли".

Після вбивства полковника Евгена Коновальця.

ГОЛЯНДСЬКА ТА БЕЛЬҐІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ПОДІЮ В РОТТЕРДАМІ.

Брюссель, 3. червня 1938.

Уже другий тиждень голяндська та бельґійська преса публікує статті, звідомлення, знимки та замітки на тлі події в Роттердамі. Великі голяндські щоденники „De Maasbode", „Nieuve Rotterdamsche Courant", „De Tijd", „De Telegraf", De Oekonomsche Dageblaad" та ін. не перестають займатися нею на передових сторінках. Так і видно, що подія в Роттердамі поруши́ла до живого голяндську опінію. Під цим оглядом характеристичні сотні листів та інформацій, що їх дістає з ріжних місцевостей голяндська поліція від населення, що вважає своїм обовязком подати до відома поліції всі свої „підозрілі" спостереження, що могли би причинитися до зловлення атентатчика.

Назагал голяндська преса висловлює сумніви, чи вбивник є ще в Голяндії. Є здогади, що вбивник утік на кораблі „Менжинський", що причалив до Роттердаму 20-го травня пополудні і відчалив у напрямі на Ленінград 24-го травня, отже на другий день по атентаті, або на другому совітському кораблі „Куйбишев". Цей другий, правдоподібніший здогад опертий на таких обставинах:

В місцевості Зандам біля Амстердаму тамошні рибалки звернули увагу на чоловіка, що відчалював на корабельному човні від берега. Впало їм в очі те, що вигляд його відповідає описові вбивника і поспіх, з яким відчалював човен. По хвилині надуми рибалки пустилися за човном. Чоловік замітив, що за ним плинуть і моряки, що були на човні, збільшили скорість. Почалася справжня погоня. Таємничий утікач урятувався перед нею над вантажному кораблі „Куйбишев", що очікував недалеко і негайно відплив у напрямі моря.

Найновіші голяндські часописи принесли вістку про поїздку голяндських поліційних старшин до Берліна та Праги у звязку з подією в Роттердамі.

З не менш сильним відгомоном стрінулася роттердамська подія і в бельґійській, фляндській пресі. Такі самі, обширні статті із знимками з місця події та портретом пок. полк. Е. Коновальця. Бельґійська вальонська (французька) преса спершу писала про подію з резервою та досить скромно, зате в останніх днях багато вальонських часописів помістило великі статті зі знимками.

Додати треба, що ввесь цей кольосальний матеріял про траґічну смерть полк. Коновальця, який ми моглиб назвати „невиданою досі українікою" в голяндській та бельґійській пресі, не обмежовується тільки до реляцій про особу та ролю покійного, опису події та похорону, інтервю з близькими покійному особами, покликаними до Роттердаму й дотеперішнього ходу слідства. Цілою низкою статтей згадана преса документує своє зацікавлення усіми актуальними сторінками нашої політичної дійсности на всіх українських землях, а серед неї і такі часописи, що дотепер або взагалі не цікавились українською проблемою, або з ріжних причин промовчували її.

Інформації, які маємо й частинна лектура французької та англійської преси, дають підставу, щоб віднести і до неї подібне спостереження.

Ж. П.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

У звязку зі здогадами, що появилися в українській пресі, про особу вбивника полк. Е. Коновальця, невідомого ближче Валюха, д-р Зенон Ніжанковський, адвокат у Дрогобичі, надіслав таке письмо:

До Хв. Редакції „Діла" у Львові, Ринок ч. 10, II. пов.

В імені моїх клієнтів Вп. П. Інж. Ярослава Валюха, зам. у Стебнику й Анатоля Валюха, зам. у Трускавці, прошу помістити на сторінках Вашого цінного часопису таке вияснення:

Тому, що у звязку з траґічною смертю бл. п. полк. Евгена Коновальця поміщено інформації про особу вбивника Валюха, які не лише з огляду на ідентичність прізвища, але і деякі біографічні дані моглиб здезорієнтувати публичну опінію — подаю до відома, що:

1) У Дрогобиччині, зокрема у Трускавці від ряду літ виконує обовязки душпастиря гр. кат. парох і декан Всч. о. Іван Валюх, який мав і має лише двох синів: інж. Ярослава й Анатоля Валюхів

2) Інж. Ярослав Валюх і Анатоль Валюх не є в ніякім звязку з траґічною смертю бл. п. Е. Коновальця, як теж з особою вбивника, зокрема не є з ним споріднені, ані його не знають.

Одночасно прошу інші, зокрема закордонні часописи, помістити це вияснення фермальної ідентичности прізвищ, яка спричинює значні моральні шкоди відомим на тутешньому терені і в краю особам.

Згори дякую за ввічливість і залишаюся

з глибоким поважанням

адв. Д-р Зенон Ніжанковський,
повновласник пп. інж. Ярослава
й Анатоля Валюхів

По широкому світі.

В неділю в год. 15.35 прилетів до Варшави польський летун, майор Маковський, що перелетів Атлянтійський Океан.

Віденський психіятр, проф. Фройд приїхав у понеділок рано до Парижа і того самого дня вечором відіхав до Льондону.

Біля місцевости Гале, в Німеччині, [illegible] рова пасажирський автобус, яким їхало 32 особи. З них 17 осіб ранених. Близько місцевости Фіссен на прогульковий автобус, яким їхало [illegible] осіб, наїхав на незабезпеченім переїзді [illegible] осіб згинуло на місці 8 важко ранених [illegible] зли до лічниці.

Італійський міністр летунства, ген. [illegible] зеппе Валле прилетів у неділю до Румунії. На летунському майдані Банеаза привитав його румунський мін. летунства Теодореску

ЗБОМБАРДУВАЛИ ФРАНЦУСЬКУ ТЕРИТОРІЮ

Над французькою місцевістю [illegible] над еспанським кордоном пролетіло в [illegible] ранком 9 літаків, які скинули бомби. Ці літаки [illegible] яких державної приналежности не можна [illegible] устійнити, бо летіли на висоті 1000 метрів [illegible] помальовані на сіро, кружляли [illegible] французькою територією від [illegible] години 8-ої рано. Від вибуху бомб, які вони скинули, [illegible] було людських жертв.

Відкриття І. Української Педаґоґічної Вистави.

В суботу, 4. червня ц. р., в 16-ій (4-ій) годині пополудні відкрила Рідна Школа І. Українську Педагогічну Виставу, як органічне продовження й доповнення праць І. Українського Педагогічного Конгресу, що відбувся за її почином та під її проводом 2-го і 3-го листопада 1935 року.

І. Українська Педагогічна Вистава розташована в чотирьох будинках: 1) в головному та 2) в бічному будинку Національного Музею при вул. Мохнацького 42, 3) в хлопячій школі Рідної Школи ім. Т. Шевченка при вул. Супінського 21 а та 4) в дівочих школах Рідної Школи ім. Т. Шевченка при вул. Мохнацького 12.

Відкриття Педагоічної Вистави відбулося в репрезентаційній салі головного будинку Національного Музею в партері. Крім членів Головного Комітету та Ділового Комітету І .Української Педагогічної Вистави, зявилося на відкритті багато запрошених гостей, представників наших центральних наукових, культурно-освітніх, економічних і політичних організацій, Української Парляментарної Репрезентації, преси та ріжних інших кол українського зорганізованого громадянства.

Між гостями бачили ми Преосв. Бучка, голову Наукового Товариства ім. Шевченка проф. д-ра І. Раковського, голову „Просвіти" проф. І. Брика, офіціяльного представника Головного Виділу „Просвіти" проф. О. Терлецького, сенатора Ю. Павликовського та багатьох інших визначних громадян. Загалом на святі відкриття Педагогічної Вистави було понад 200 осіб.

Свято відкрив змістовною промовою голова Рідної Школи проф. І. Галущинський*).

По нім промовляв офіціяльний представник Головного Виділу „Просвіти" проф. О. Терлецький. Вітаючи великий культурний почин Рідної Школи, своєї молодшої сестри, промовець висловив глибоку радість, що Рідна Школа станула з Просвітою під одним культурним прапором та перебрала на себе від Просвіти важну ділянку національного виховання й веде її на добро та щастя українського народу. Нинішня Педагогічна Вистава є найкращим реальним засвідченням освітньо-виховних понад 50-літніх змагань та осягів Рідної Школи. Вистава стане основою та заохотою до дальшої виховної праці Рідної Школи. Цілий нарід вірить, що ця праця не перерветься ніколи.

По промовах відіграли учні Малої Духовної Семинарії вертеп Галагана у стилю та редакції кінця XVIII. ст. Ця сценічна картина мала свою глибоку символіку нашої шкільно-виховної традиції. Пригадала вона нинішньому поколінню народу, що сучасна школа в її ріжноманітних організаційних формах та багатих системах виховання й навчання виросла органічно з наших давніх духовних шкіл та бурсацьких антенатів.

Опісля гості під проводом голови Рідної Школи проф. І. Галущинського та впорядчика Педаґоґічної Вистави д-ра В. Метельського оглядали оригінальні й цінні експонати. Є їх сотні і тисячі. На жаль, через брак місця багато цінних експонатів мусіло відпасти.

В головному будинку Національного Музею займає Педагогічна Вистава вестибуль і 9 саль, цілий партер і поверх бічного будинку. В головному будинку розташовані експонати загального характеру, в бічному українські педаґоґічні й виховні видавництва. В хлопячій школі Рідної Школи при вул. Супінського 21 а (4 салі) тіловиховні організації української молоді, в дівочих школах Рідної Школи при вул. Мохнацького 12 (1 саля) наукова ляболаторія української мови.

*) Цю промову видрукуємо окремо. — Редакція.

Життям кермує припадок.

Канни!..

Лімузина, що виблискує сталлю, відсапнула і зупинилася, загамована викриком кондуктора в округлім чаку.

Пан Іван глянув: сонічко, білі віллі, зеленаве море і стрільчаті, немов із побережжя небоскжні пінії, рій гарних розсміяних жінок... Нехотя поправив краватку, пригладив рукою волосся і гукнув шоферові:

— Вілля „Маркіза"...

Поїхали. Над містом повисло гаряче полудневе сонце...

*

...Вже майже вісім років блукає він між бігунами. Тому два роки скінчив свої досліди археольоґічні, але сплін і мелянхолія пхали його до блуканини по світі. Крім цього почувався змученим, бо лишив за собою багате минуле і 38 років — найвища пора відпочити і... вженитися. Та — боявся. Він, людина, що стільки бачила і знала — боявся. А може саме тому, що стільки бачив...

Єгипет — країна пірамід, стрункі єгиптянки, яких єгипетський письменник Птагостеп присвятив виритий на стіні колюмни в Даар афоризм: „Бережися жінки, бо погане є навіть те місце, де вона перебуває". Тут пан Іван усміхнувся і кинув поглядом на барвистий гурт скупаних у золоті сонця молодих „леді".

Хіба треба таки втікати з Канн — пробурмотів...

З Єгипту виїхав до Арабії... „Мудра жінко як днина" — говорив до стрункої Кері, але скоро втікав від оксамитних очей і язика, як жало змії, палкоокої арабки.

Весну стрічав у соняшній Італії. Італійські пісні зливалися в лірикою блакитного неба, кипарисові гаї старалися затримати його якнайдовше, одначе п. Іванові пригадувалися слова, які хитрі італійці все йому приговорювали: „Жінка має сім душ і ще одну в додатку...".

В Греції оглядав преґарні збірки атенських музеїв і дивлячись на погрудля Сократа „з поганою мордою пса" здригався на саму думку про Ксантипу, саме яку мав у тямці мудрий старець, коли казав „Жінка — це смерть душі"...

Перший з черги корабель завіз його на другу земну півкулю. В Америці ще більше ніж деінде мучило його тутешнє життя. Крикливі неони реклям, джез саксофонів і... самопевні „ґірльси". Почав волочитися по передмістях. Звидів Гарлем „місто чорних" а в „жовтій дільниці" відвідав свого давнього доставця китайця Лі-Ку.

— Як живе Твоя родина? — спитав Лі-Ку.

— Ласкаво прийми до відома, ваша достойносте, що ця мізерна, стара дримба та її плюгаві нащадки тішаться кінським здоровлям — відповів китаєць з незвичайною чемністю.

Авто минуло саме ряд віль в городах — „уже близько", подумав і глянув на годинник.

Вже знову в Европі. Але ні скупі, як з журналу витяті француженки, ні ясноволосі німкині чи данки не найшли признання в очах пана Івана.

Та життям кермує таки припадок, льос. Переїжджає через Варшаву і там познайомився зі своєю майбутньою жінкою. Гарна і бідна, але захопила його практичним розумом і передбачливою обережністю: Зитка була власничкою льосу Клясової Льотерії, на який напередодні їхнього шлюбу впала одна з головних виграшів...

Вже здалека побачив свою „Маркізу" і мінливу на тлі зелені, ясну суконку Зитки, яка вибігла йому назустріч.

—o—

слухали стоячи, розпочалося це свято, що його українські пластуни у Франції святкували вперше. Заспівали „Боже Великий, єдиний" та „Гей у лузі", „Чорна ріля ізорана", „Де Дніпро наш котить хвилі". Далі йшли руханкові вправи під спів „Гей там на горі Пласт іде" і „Не журитись" та національні танці. Також пісні „Присягаю на стяг пластовий" всі вислухали стоючи, що нею й закінчено це пластове свято. Пройшло воно з великим успіхом і показало, що українське громадянство у Франції цілком розуміє велике значіння пластового виховання та щиро підтримує українську молодь у її пластовій роботі.

Українська пластова молодь на чужині високо тримала в день великого пластового свята свій національний стяг — назустріч усім пластунам і пластункам на чужині й на рідній землі! Золотом весняного сонця і блакиттю рідного неба сяяв наш прапор у її бадьорих руках і лопотів нам: „Ско-о-б! Чи чуєте?"

ЦІННА ПУБЛІКАЦІЯ.

Чим більше, не зважаючи на всі перешкоди, розвивається ідея Пласту на еміґрації та на Закарпатті, тим пекучіша стає потреба в своїх власних добрих, фахових пластових книжках. Саме тепер вийшла на чужині (видання Товариства „Український Пласт" у Празі, Чехословаччина) цінна пластова книжка зпід пера відомого і на Закарпатті і в Галичині автора багатьох інших пластових публікацій, сктм. Леоніда Бачинського, а саме підручник про слідження „Сліди".

Наука слідження дуже цікава і для молоді конче потрібна, що підготовляє її до життя не тільки в мирному часі, а й у війні. Проте саме ця ділянка була в нас занедбана через брак відповідного підручника. Українська молодь і наші педагоги можуть тішитися, що нарешті така книжка вже є. Обговоривши науку слідження взагалі, подає автор багато практичних вправ (головно для слідження у природі), що дуже добре доповнені багатьма ілюстраціями (103 малюнки), головно слідів звірят і птахів. З цього боку книжка зацікавить кожного природознавця, мисливця та приятеля природи.

До книжки додано фотографію автора, а з передмові пера проф. Д. Коломийця із Закарпаття довідуємося про автора більше та про його працю з молодю, що її він почав ще в 1926 році й веде досі. Пластуни на Закарпатті, де жив і працював автор у рр. 1923—1929, із захопленням вітають це видання, що його вони чекали понад 10 років! Товариство „Український Пласт" подбало про гарне оформлення книжки, що виглядає дуже естетично. Видно на цім виданні дбайливу пластову руку. Назву книжки подано в чотирьох чужих мовах, що дасть можливість післати це видання на виміну чужинецьким пластовим видавництвам.

Ясінська.

ПІД ПЛАСТОВИМ ПРАПОРОМ.

Пластові свята у Франції.

В день 6. травня на чужій землі — у Франції — задзвенів український національний гимн, замаяв наш рідний прапор. Це наша молодь на вигнанні святкувала своє велике свято: свято патрона Пласту Св. Юрія.

Такі свята відбулись у Парижі та в Оден ле Тіші, де недавно заснувала Пластова Референтура у Франції пластові відділи.

У Парижі влаштуванням свята зайнялися пластуни з радіо-телеграфічного пластового гуртка та пластунки з гуртка „Україна". Після звичайних пластових сходин з пластовими вправами була їх святочна частина з деклямаціями (уривок з „Великого льоху", „Пісня молоді", „Лист вязня") й музичною частиною (сольоспів „Сонце заходить" і „Явір" та дует „Віє вітер", а також гра на фортепіяні: „Габанера" з „Кармен" і вальс Шопена). Пластовим гимном „Цвіт України" це скромне свято закінчено.

В Оден ле Тіші відбулося свято Юрія в помешканні української школи, що на цей час було гарно прикрашене цвітами. Свято зібрало багато присутніх, не лише молоді, а й старшого громадянства і саля була переповнена вщерть. Національним і пластовим гимном, що їх всі ви-

Неписьменність — велике нещастя одиниці й народу. Вона зупиняє людину й нарід у розвитку до вищих щаблів культурного, господарського й політичного життя. Поведім скрізь завзяту боротьбу з неписьменністю українців! Боротьбу цю найкраще вести за допомогою буквара з читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Сторінка без політики.

Тайна ясноволосої швайцарки.

Загально відома тайна, що в московських процесах відсудні признаються до вини наче за дотиком чародійної палички і що роль тієї „палички" грає якийсь еліксір п. н. скополямін, який перед слідством впорскують вязневі. Під впливом того дивного ліку вязень тратить зовсім волю й говорить усе те, що йому піддадуть.

ГПУ вживає еліксіру правдивости.

Невже справді існують засоби, чи ліки, які мають такий неймовірний вплив на людину, що приневолюють її говорити правду? Це питання гурбує в однаковій мірі правників і лікарів. Правники перечать це питання, лікарі-психіятри потверджують його. Медицина знає такі хемічні субстанції, які впливають на нерви і спиняють волю. У Московщині, чи пак у цілому СССР уживають до цього „скополяміну". Подібний вплив можна теж викликати, застосуванням інєкції іншого препарату т. зв. „мескаліну". Одна одніська інєкція вистачає, щоб зовсім зломити волю людини. Дві або три інєкції витворюють у людини такий стан, що вона затрачує навіть найменший слід власної волі і заломившись говорить про справи, чи злочини, яких ніколи не було та яких така людина ніколи не виконувала.

Чужинка під замітом шпигунства.

Слідчі органи ГПУ не вдоволяються звичайним ходом слідства і стосуванням ріжних, лиш їм відомих метод. Тому вони домагаються від вязничних лікарів, щоб вони впорскували вязням в коротких відступах часу дві або три пайки скополяміну. Вязні починають справді говорити, але яку вартість мають такі їх зізнання та признання вини, або просто самообвинувачування, найкраще свідчить подія яка цього року трапилася в Московії.

Молода гарна й приваблива білявка-чужинка станула під замітом шпигунської діяльности. Як її пашпорт подавав, вона мала 26 літ, називалася Марта Лянг і походила зі Швайцарії. Ні на один запит, який большевицький комісар їй поставив, не дала молода чужинка відповіди. А що комісар не міг гарній швайцарці дорівняти, рішив він помогти собі методою „скополяміну". Він задзвонив до вязничного лікаря й доручив йому дати підозрілій чужинці відповідну пайку інєкцій.

Коли й лікар ГПУ має серце.

Вязничний лікар, молодий трицятьлітній мужчина залюбився в гарній чужинці від першого погляду. Він негайно відповів, що про інєкцію нема навіть мови, тому, що чужинка хора і що її недуга може легко під впливом отрути перемінитися в смерть. Тоді слідчий велів застосувати „довготревалу" методу. Марта Лянг помандрувала до вязничної лічниці, в якій молодий лікар сам особисто її цілий місяць доглядав. Кожного дня діставала вона дві інєкції, як було приписано. Коли лікування було закінчене, „небезпечну шпигунку" знову повели перед слідчого комісаря. Та між першим допитом і теперішнім не було великої ріжниці. На превелике огірчення комісаря Марта Лянг знову не промовила ні словечка про військо, зброю, політику, лиш із плачем оповідала, що вона заміжня за сімдесятьлітнім американцем, що вона перший раз залюбилася, коли мала шіснацять літ і що тепер розвелася.

І друге лікування не дало висліду.

Тому, що до зладження акту обвинувачення конче треба було сяких-таких зізнань, слідчий комісар відіслав Марту знову до лічниці на нове „лікування". Після другого лікування вона станула знову перед комісарем ГПУ і — мовчала. По довгих приговорюваннях почала вона знову оповідати давню історію, що вона справді тринацять літ була закохана в багатому американцеві. І більше ні словечка. Тоді чекістові не стало вже терпцю. Він написав приказ виселення і молоду швайцарку відставило чотирьох чекістів до кордону.

Лист зрадив тайну.

Одного дня знайшов вязничний сторож у вязниці помнятий лист, заадресований до молодого лікаря. У тому листі авторка висловлювала гарячими словами свою тугу, дякувала йому за лікування, яке вона почала в лічниці і на підставі його рецепти далі те лікування у Швайцарії продовжує. Негайно повели в цій справі слідство і виявилося, що молодий лікар замість впорскувати шпигунці скополямін на обезсилення нервів, впорскував їй лік на скріплення нервів.

Мабуть Марта Лянг не дістала відповіди на свій лист, бо лікар спробував на собі спершу вплив скополяміну і відтак дістав зайву пайку олова на вічне успокоєння...

Чи можна собаку образити?

Коли жінка жінці (іноді можна те застосувати й до мужчин) скаже: „Ти стара собако, чи ти сяка-така суко" — зправила фінал такої суперечки відбувається в суді. Суд мусить рішати чи слово „собака" є образою, чи ні. Саміж собаки не мають змоги запротестувати проти цього, щоб люди ними лаялися. Всеж таки справа зневаженої собаки опинилася перед кількома днями в паризькім суді. Одночасно згадана тут справа є своєрідним правничим курйозом, з яким европейські судді не мали ще змоги зустрінутися.

На виставі собак можна було оглядати між іншими собаками теж расового пса, якого називали „Бо Брокар оф Куртвуд". Відомо, що песяча краса умовна, що одному подобається, іншому ні. Та власниця тієї собаки вірила в красу свого любимця й дошкульно відчувала слова одного члена жюрі, який назвав собаку гидкою потворою.

Сам „Бо Брокар оф Куртвуд" прийняв цю зневагу зовсім спокійно і навіть зі справжньою собачою байдужністю. Та його власниця Люїза Франкар не могла стримати свого негодування і подала члена жюрі до суду, домагаючися 30.000 франків відшкодування за неславу.

Суд станув перед незвичайно важким завданням: Чи можна пса, який може почванитися „добрим і шляхотним" родоводом, зневажити? Якщо так, то чи не треба було би створити спеціяльні суди для собак із ветеринарями, як предсідниками.

Щоб розвязати це справді „важке і складне" питання, суд відложив процес на цілий місяць.

Стен Льорель розвівся і знов мусить платити аліменти.

Славний комічний фільмовий актор Стен Льорель, партнер товстого Олівера Гарді, знову став героєм скандальної хроніки американських часописів.

У січні ц. р. оженився він утрете. Цим разом його жінкою стала російська танцюристка, яка виступала під псевдонімом Іліяни. Її справжнє імя було Вера Шувалова. Третього дня після шлюбу жінка покинула Льореля й виїхала до славної розводової місцевости Рено, домагатися розводу. Вона заявила репортерам, що з Льорелем неможливе спільне життя.

Пошлюбну (третю з черги) подорож почав фільмовий комік з Юми у стейті Арізона. Там новоженці стрінули другу жінку актора Вірджінію Рут Роджерс, яка зайняла в гостинниці сусідню кімнату.

Через стіну крикнула Вірджінія Рут свому б. мужові, що вона не годиться на умовини, устійнені з ним підчас розводу і буде переслідувати його в судах усіх 48 американських стейтів. Це навело Льореля на думку заключити своє подружжя теж у всіх стейтах.

Новоженці виїхали до другого стейту, зареєстрували там своє подружжя удруге і по кількох годинах вибрались із тієї самої причини до третього стейту. За кілька днів вибрались і до четвертого... Та третя жінка не видержала цього темпа масових шлюбів і покинула мужа.

Першій жінці платив Стен Льорель як аліменти пять відсотків зі своїх зарібків. Він заробляє 160.000 долярів річно. Друга жінка коміка дістає 1355 долярів місячно, одначе обі жінки запевнюють, що аліменти замалі.

Тепер місіс Льорель ч. 3. домагається не менше, як 3.000 долярів місячно. Якщо Стен Льорель ожениться ще й четвертий раз (а може й пятий), то його заробітків не стане навіть на заплату аліментів своїм колишнім жінкам.

—o—

ЗБОЖЕВОЛІЛА У ПРОСЕКТОРІЇ.

Перед кількома днями в просекторії одного з польських університетських міст трапилася жахлива подія. А саме одна студентка медицини відбувала в малій салі просекційні вправи. Біля тієї кімнати містилася галя, в якій находилося під ту пору 60 трупів.

На підставі прийнятих і всім студентам відомих приписів в год. 6. вечором дають сигнал дзвінком, що праця у просекторії закінчена і що студенти мусять покинути просекторію, яку чверть години пізніше замикають. До цього припису згадана студентка не застосувалася. Вона хотіла конче покінчити просекторійні вправи, щоб дістати від професора посвідку закінченої праці. Заабсорбована працею, вона не запримітила, що всі її товариші покинули просекторію. По кількох хвилинах світло погасло і студентка залишилася сама одніська у просекторії. Вона хотіла вийти і йдучи попри стіну дійшла до дверей, які вели до галі з трупами. Не орієнтуючися де вона, шукала за виходом і при тім доторкалася раз-у-раз трупа. Перелякана, почала несамовито кричати, одначе ніхто її крику не почув.

Коли по двох годинах перевели, згідно з правильником, контролю, студентку застали під стіною із скорченими руками. Вона заливалася божевільним сміхом. І справді лікарі ствердили в нещасної дівчини божевілля.

—o—

ПОЗАЧЕРВОНІ ПРОМЕНІ.

Як відомо, людське око бачить тільки невелику частину променів, що в дуговині лежать поміж фіолетними й червоними. Фіолетні більш енергійні промені легко сфотографувати. За ними тягнеться довгий ряд дуже міцних променів, що проходять не тільки через дерево, тіло, кости але й металі. Чим коротші фали променів, тим вони більше проникливі. Найзнаніші з них промені Рентґена, але найбільше уваги звертають на себе під сучасну пору т. зв. космічні (світові) промені, що просвічують воду на сто метрів глибоко, пронизують гранітові скелі на кілька метрів грубі.

По другий бік дуговини лежить безліч променів, яких хвиля росте чим раз більше. Надвеликі хвилі находять приклад у радіотелефонії. Дуже цікаві теплові хвилі, безпосередньо поза червоні. Вони легко проходять через мряку. Недавно винайдено фотографічні плитки, на які ті теплові промені можна добре світлити. При їх помочі можна відсвітлювати кровоносні посудини живого організму. А саме частина позачервоних променів пронизує шкіру та вбирається кровю і на знимці виступають кровоносні посудини у виді темних ліній на синім тлі. Знимку можна зробити при світлі прасувального залізка (гладуна). Плитки слід берегти перед теплом і треба їх переховувати в ледових мірках найрадше на сухім леді!

СВІТЛИВСТВО У ПРИРОДНИХ БАРВАХ.

Давня мрія світлинців знимати природу в її природних барвах здійснилася давно. Все таки чутливість плиток для барв була дуже [illegible] в порівнанні зі звичайними. Можна було знимати непорушну природу. Недавно появилися [illegible] знимок [illegible] шені плитки для таких знимок [illegible] кольор-ультрафільми, що дозволяють робити навіть мигунцеві знимки у природних барвах. При них навіть фільтри зайві.

—o—

УТІК ПЕРЕД БЛИЗНЯТАМИ.

Недавно трапилася в одній [illegible] точку комічна подія, а саме 35-літній [illegible] перестрашився так того, що його жінка [illegible] вела близнята, що втік з хати „у світ за очі", відцуравшися жінки й дітей. Про цей [illegible] страх перед близнятами повідомила жінка поліцію, яка почала шукати за [illegible] втікачем.

Молодь хоче сонця й повітря.

Рідношкільне свято у Львові. — 15.000 публики й поверх 2.000 дітей на майдані Сокола-Батька. — Князь Церкви в Українськім Городі.

Сірий і зранку навіть мрячний день не ворожив відповідної погоди на пообідню пору. Та сонце виявилося ласкаве для нашої молоді й пополудні настала прегарна, справді весняна погода. Вулиці Кадецька, Стрийська, т. зв. Вулецьке Корзо запестрилися вже добру годину перед назначеним початком довгими шнурками глядачів, які йшли до Українського Города оглянути справність і тугість своєї молоді.

Важко було доступити до воріт майдану. Та важко не лиш тому, що всі каси обсаджені публикою і перед входом постійне муравлище голов, але й тому, що саме від площі Сокола-Батька почали ще на весну перебудовувати вулицю і чомусь важко цю перебудову скінчити. Хтось із глядачів, що спотикнувся на вуличній ярузі, не без злоби здогадався, що тепер, після відбутого Свята Молоді, вулицю швидше направлять.

ДЕФІЛЯДА

Точно в год. 4. залунав сигнал сурми. І під звуки маршів, що їх відіграла дута орхестра під проводом дир. Манька, на площу входять довгі ряди молоді. На самому початку йдуть наші найменші, ті зі захоронок. Одягнені в національні строї йдуть усміхнені, притупуючи ноженятами під такт музики. Найстарше з учасників цього „малого походу" не мало більше, як 6 літ, наймолодше ледви 3 рочки. А за ними шкільна молодь: народні школи, середні жіночі й на кінці мужеські відділи. У дефіляді взяло участь 2.320 осіб, з того 540 зі середніх шкіл, 1340 з народніх, 200 дітей із захоронок та 60 учениць фахової школи „Труд". Із Самбора, Стрия, Рогатина й Тернополя приїхали прогулки молоді, які разом дали 180 осіб. Дефіляда тривала повних двадцять хвилин.

НАСТРОЄВА ХВИЛИНА.

Після дефіляди уставилася молодь (у числі 1.600, без захоронок та учнів I. і II. кляси народних шкіл) до ритмічної вправи-молитви. Орхестра грає маєстатичний гимн-молитву „Боже Великий, Єдиний" укладу п. О. Суховерської. Всі стають і над майданом царює [illegible] мовчанка. А на зеленій мураві у благальних, плавких рухах шле ріжноколірова маса дітвори молитву до небес...

„...Дай Йому волю,
Дай Йому долю...

НАДПРОГРАМОВА ДЕФІЛЯДА-МАНІФЕСТАЦІЯ.

Починається друга точка. В одному менті пятнадцятьтисячна маса несподівано заворушилася, наче за дотиком електричного струму. Десь у далеких задніх рядах гомонять оплески й оклики „Слава". Поволі ці оклики пере[illegible] цілий майдан і довший час не вгаває у своїм захопленні.

На закруті біжні зявляється чорне лискуче авто, а в ньому постать сивоголового велитня, що ледви замітним порухом немічної руки хоче благословить масу. Це приїхав найдорожчий гість української молоді та її справжній опікун, Митрополит Андрей.

Обїхавши цілий майдан, авто зупиняється на почеснім місці. До гостя підходить голова Р. Ш. проф. І. Галущинський та сеніор українських політиків і діячів д-р Кость Левицький з привітом. Докінчивши третю з черги точку: вправи з кружками, молодь удруге дефілює, цим разом перед Дорогим Гостем. Ідучи попри авто Митрополита, здоровить його окликами „Слава", підносячи високо руки з коліровими [illegible]. Був це справді зворушливий та одночасно бадьорий мент, коли молодь і вся кільканадцятитисячна маса виявила таке ентузіястичне привязання й вірність своєму Князеві Церкви. Це була спонтанічна маніфестація, що [illegible] прямо з глибини сердець.

ДАЛЬШІ ТОЧКИ ПРОГРАМИ.

Відтак ішли по черзі, одна за одною, дальші точки програми. Всі виконані взірцево та з якнайбільшою дбайливістю. Видно, що і виховники і молодь вложили чимало зусиль. Видно, що одні не жалують своїх сил і трудів, другі-ж уміють ці труди оцінити й використати. Отже учні купецької гімназії Р. Ш. виконали під пров. проф. Т. Білостоцького взірцево кілька картин — веж. Відтак молодь усіх львівських шкіл Р. Ш. відспівала дві пісні в супроводі орхестри під проводом проф. Гриневецького. Виконання пісень було бездоганне й виявило, яке багатство співочого матеріялу скривається серед нашої молоді.

ОРИГІНАЛЬНА ТОЧКА.

Без сумніву найефектовнішою точкою програми і при тім наскрізь оригінальною були „Живі шахи". Ініціятиву та плян цієї точки піддав інсп. Будз, укладом і виведенням зайнялася учителька п-і Бігун. Прегарні, сперті на музеальних зразках історичні одяги гетьманської доби проєктувала п-і І Гургула. Одяги були у двох барвах: жовтій та блакитній. Кожна фігура живих шахів мала відповідний одяг: хлопчики — козаки, бігуни — козацькі сотники і т. д. Шахи виконали еволюції-танки (уклад п-і Бігун), відповідні до ролі фігур.

Ця точка викликала справжнє захоплення серед публики, наступ аматорів-світливців на групу „живих шахів" нагадував справді якусь американську фільму.

ЗАКІНЧЕННЯ СВЯТА

Офіціяльна частина Свята закінчилася на цій точці. На бічних грищах відбувалися змагання поодиноких шкіл у спортових грах, одначе для більшости публики були вони недоступні.

Митрополит Шептицький був на площі до останньої точки програми, висловлюючи слова признання для виконавців та організаторів. На прощання знову лунали за ним ентузіястичні оклики „Слава".

Хоч Свято Молоді закінчилося ще далеко перед заходом сонця, то майдан довго роївся ще від пестрих дитячих одягів і творив до пізного вечора справжнє людське муравлище. Рідношкільне свято на майдані Сокола-Батька доказало не лиш зайвий раз справність і правильність праці цієї нашої виховної установи, доказало не лиш те, що наша молодь виховується на тугих і повновартісних на душі й тілі громадян української нації, але доказало й те, що Український Город — це щорічне місце великої стрічі шкільної молоді цілого краю. **Як риба без води, так українська молодь не може обійтися без сонця й повітря.** А це вона може знайти тільки на своїм рідним майдані.

Ті 15.000 людей, що вчора прийшли оглядати справність і вислід праці своїх дітей, дорожать долею тієї дітвори і тому бачили ми в багатьох батьків сльози на очах... Молодь, як завжди, бадьора, не хотіла погодитися з думкою, що вона могла б не стрінутися вже більше на цім майдані. Навпаки, коли молодь Львова і краю прощалася зі собою, то бадьоро і з вірою у силу своїх слів кликала:

„ДО ПОБАЧЕННЯ НАРІК НА МАЙДАНІ „СОКОЛА-БАТЬКА".

І справді само життя доказує, чим є Український Город для української нації та яку має вартість для її молоді. А тієї вартости не можна зміряти грішми, як не можна зміряти грішми й користями ні душі, ні серця.

Роман Сливка.

НОВИНКИ.

— Магазин постелі Р. Джала — Львів Хорущини 5., поручає ковдри, матраці — переробляє ковдри по 4 зол., матраці по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 1—100

— Лиси, пелерники, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Батьки дітям!** Найкраща та найдешевша нагорода за поступи в науці це фотографічний апарат за 12 зол. 50 сот., з одинокої української фото-крамниці Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639

— **Д-р Т. Е. Бурачинський,** вул. Сапіги ч. 43, виїхав на 3-тижневу відпочинкову відпустку.

— **„Найновіші розкопи з галицько-волинської княжої доби".** Виклад на цю тему виголосить в рямах викладів Українського Наукового Інституту в Берліні д-р Ярослав Пастернак, директор Музею НТШ у Львові. Виклад відбудеться 10-го червня ц. р. в салі берлінського університету.

— **Девятьсот пятьдесят літ християнства на Україні** — виклад проф. д-ра М. Чубатого, що відбудеться в четвер, 9. ц. м. в Т-ві ім. П. Могили. Саля Української Бесіди, початок 18. год.

— **Дайте змогу нашим дітям відпочити та підкріпити сили.** Управа Батьківського Комітету школи ім. Лесі Українки у Варшаві щороку висилає майже усіх учнів школи на Волинь на літній відпочинок. Це вимагає коштів, які частинно покривають батьки, а решту покриває Управа Батьківського Комітету з добровільних жертв на цю ціль. Як в минулому, так і цьому році Управа Батьківського Комітету просить ВШ. Читачів надсилати ласкаво добровільні жертви на згадану ціль, чим дадуть змогу усім учням виїхати на 6-тижневий відпочинок далеко від душної Варшави, серед широких піль Волині. Ласкаві жертви проситься надсилати до дня 30-го червня на адресу: Батьківський Комітет школи ім. Л. Українки у Варшаві, на руки скарбника: І. Слива, Варшава, Бартицька 11, пом. 2.

— **Смерть нашого співака на чужині.** У Бохум (Вестфалія) в Німеччині 28-го лютого ц. р. помер на запалення легенів колишній співак капелі Дм. Котка, соліст-бас і дириґент Михайло Горох. Покійний осиротив вдову-дружину (українку родом із Галичини) й донечку. Сам Покійний походив з В. України, брав близьку участь у визвольних змаганнях, а на еміґрації віддавався цілком вокальній музиці, до якої мав замилування з природи. Свого часу, за молодих літ, Покійний співав як соліст у відомому словянському хорі М. Словянського, а потім у хорі його доньки Агреневої-Словянської. Покійний помер у віці коло 55 років.

— **Іспит зрілости в жіночій гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі** відбувся під проводом директора заведення п. Степана Бобеляка в днях від 28. травня до 1. червня ц. р. Іспит здали: Безсонів Віра, Венгринович Ірина, Гробельська Марія, Гура Олександра, Гардецька Ірина, Гуглевич Любомира, Данилець Олександра, Дмитраш Ірина, Дучинська Марія, Заворотюк Іванна, Заяць Іванна, Івантишин Мирослава, Карпяк Степанія, Коляжковська Дарія, Крутій Ярослава, Ксьонжек Марія, Кульчицька Дарія, Куціль Олена, Ломацька Дарія, Мариюнович Евгенія, Микитка Марія, Мощцібович Дарія, Орелецька Марія, Пачовська Марія, Радченко Евгенія, Ривак Анна, Середоха Теодора, Скаб Ярослава, Чушак Олександра, Шпетман Неонія, Яворська Ірина, Яремко Іванна. На основі письменного іспиту репробовано 2 абітурієнтки, 1 абітурієнтка відступила від іспиту.

— **Далі виселюють із прикордонної смуги.** Пишуть нам з Рівного: Дня 24. V. дістала п. Оля Ціхоцька (котра недавно скінчила курс інструкторок у Львові при „С. У.") наказ до 14 днів покинути прикордонну смугу без подання причин. Заборонили їй перебувати у воєвідствах: волинськім, тернопільськім, львівськім і станиславівськім.

— **Вічно експериментують.** З новим шкільним роком мають створити у Вильні перший польський експериментальний ліцей під назвою: Державний ліцей ім. Івана й Андрія Снядецьких. Взагалі польська шкільна влада весь час експериментує тепер у школах, проти чого підносяться дуже поважні голоси критики.

— **Газові маски в кінах.** У Чехословаччині появився розпорядок, що за місяць усі кіна і льокалі для розваги в цілій державі мають засобитися в газові маски не тільки для персоналу, але й для публики. Поліційна влада дістала доручення перевірити докладно, яка кількість масок є вже в руках мешканців.

— **Трилітня військова служба в Чехословаччині.** Політичний комітет [illegible]ди міністрів ЧСР

затвердив проєкт трилітньої військової служби. У празьких політичних колах переконані, що парлямент прийме той проєкт і за ним голосуватиме дотеперішня опозиція, тобто соціял-демократи й комуністи. Закон увійшов би в життя з днем 1-го жовтня ц. р.

— У Відні замикають театри. Віденська преса повідомляє, що в останньому часі замкнули у Відні одинацять театрів: „Каммершпіле", „Комеді", „Театер ан дер Він", „Модернес Театер", „Раймунд театер", „Штадттеатер", „Скаля", „Вінер Оперетентеатер", „Ронахер", „Театер фір 49" і „Театр ін дер Йозефштадт".

— 14.000 чужинців живе нелегально в Парижі. Перевірка документів у чужинців, що перебувають у Парижі, дала цікавий вислід. Виявилося, що 14.000 чужинців живе у столиці Франції без якихнебудь документів, діставшись туди нелегальним шляхом. З того числа 3.000 осіб дістало дозвіл на дальший побут, але з тим, що за кожний місяць спізненого зголошення заплатять 20 франків кари; 4.000 осіб дістало наказ покинути межі Франції, щодо других 7.000 осіб справи ще не вирішили остаточно.

— Кілько европейців пустять до себе Злучені Держави. На час до 30. червня 1939 р. Злучені Держави признали тим країнам, що підпадають під вимір числа еміґрантів, контингент на 153.774 особи. Німеччина з Австрією дістала контингент 27.370 осіб, Ірляндія 17.853, Польща 6.524, Італія 5.802, Чехословаччина 3.086, Совіти 2.712, Швайцарія 1.707 та інші держави розмірно менші контингенти. З іміґрації виключені японці, китайці та індуси, що можуть дістати тільки дозвіл на тимчасовий побут. Найбільший контингент, бо 65.724 осіб признали Злучені Держави Англії.

— Тифліс у „сухій" мряці. Совітська пресова агенція повідомляє, що 27-го травня ц. р. пройшла над Тифлісом сильна буря при південно-східному вітрі, після якої настала мряка, т. зв. „суха", що не уступила досі. Простір, який охопила мряка, досягає кільканадцять кільометрів. Дня 29-го травня мешканці Тифлісу запримітили цікаве явище: після короткого дощу на дерев'яних частинах і дахах домів появився осад сірожовтої краски.

На трамваєвих зупинках стримай віз доки трамвай не рушить!

Посмертні згадки.

О. ОЛЕКСАНДЕР КАПУСТИНСЬКИЙ.

В далекій подільській закутині, містечку Мельниці над Дністром, борщівського повіту, помер 17. травня ц. р. в 78. році життя один з найстарших представників нашого духовенства, о. Олександер Капустинський, парох у Мельниці і кудринецький декан, почесний крилошанин епископської капітули в Станиславові, колишній віцемаршалок повітової ради в Борщеві і посол до галицького сойму з борщівського повіту, політичний організатор Борщівщини і член Національної Ради в Станиславові, український громадський діяч аж до останніх хвилин свого життя.

Покійний о. Олександер Капустинський уродився 16. серпня 1860 в Садагурі на Буковині, де його батько Осип Капустинський був судовим офіціялом, що як питомець львівської греко-кат. духовної семинарії належав до польського конспіративного гуртка і з цієї причини мусів утікати на Буковину, де й помер у розмірно молодому віці. Вихованням дітей занялась його вдова Маврикія, з дому Лаврецька, донька професора реальної школи в Чернівцях, куди вона перенеслася разом з дітьми після смерти чоловіка. Тоді саме творилась перша на Буковині греко-кат. парохія в Чернівцях, якої першим парохом був Василіянин о. Павло Лаврецький, стрий згаданої вдовиці, що по своїм силам спомагав свою рідню. Народню школу і гімназію — тоді ті школи в Чернівцях були виключно німецькі — скінчив Ол. Капустинський у Чернівцях і по матурі записався на правничий факультет черновецького університету. Але по році занехав правничі студії і перенісся на теольогію до Львова. Як студент теольогії і питомець духовної семинарії в початках 80-тих років мин. століття належав Ол. Капустинський до гуртка семинаристів народовців, з якого вийшло чимало замітних опісля народніх діячів.

По скінченні богословя оженився о. Капустинський з Лукією Ганкевичівною, донькою пароха в Синькові коло Заліщик і по висвяченні в 1886 р. став приватним сотрудником у Кудринцях, опісля в Залісю, борщівського повіту, звідки перейшов як самостійний сотрудник експозит до Колодрібки, заліщицького повіту. Першу парохію дістав у Горошовій коло Мельниці, від 1905 р. став парохом Мельниці і на цьому становищі прожив 33 роки.

Усюди, де перебував як священник, займався Покійний дуже живо національним освідомлюванням та організацією парохіян, будучи рівночасно справді зразковим священником. За часів його душпастирювання в Борщівщині осів у Борщеві як адвокат пок. д-р Михайло Дорундяк, опісля його концепієнт пок. д-р Єронім Калитовський, що започаткували першу організацію борщівського політичного повіту. Між тими, що станули разом з ними до народньої праці, був і пок. о. О. Капустинський. Заходами і працею згаданих народних працівників збудовано в Борщеві велику будівлю Народнього Дому, в якому знайшли приміщення всі місцеві українські установи, а після війни і семиклясова мішана всеілюдна школа Р. Ш. Пок. о. Ол. Капустинський занявся передовсім просвітянською справою, даючи почин до оснування цілої низки читалень „Просвіти" в повіті. Дбав теж про збільшення української інтелігенції і його заходами, а то й нераз і допомогою, цілий гурт селянських хлопців пішов до середніх шкіл. Дуже живо до останніх хвилин життя цікавився він Рідною Школою і тішився нашими осягами у рідношкільній ділянці, бо для шкільної справи працював здавна як член повітової шкільної ради.

Як чимало з його ровесників діячів, клав о. Капустинський перші підвалини під нашу політичну організацію в повіті, будучи діяльним членом Української Національно-Демократичної Партії, від якої вийшов у 1913 р. послом до галицького сойму, а з хвилиною утворення Української Держави членом Національної Ради в Станиславові. Всесторонність його громадянських зацікавлень потверджує і те, що брав участь у праці в самоуправних установах, у першу чергу в повітовій раді і повітовому виділі в Борщеві як повітовий віцемаршалок.

Віддав теж Покійний чималі заслуги при організації нашого життя за української влади і пішов з нею за Збруч, коли вона мусіла уступити перед польським напором. Осів у Камяниці на Поділлі і був там першим греко-катол. парохом для численної тоді галицької кольонії. До Мельниці вернувся в перших днях січня 1920 р. Безпосередньо по приїзді в навечеріє Різдва польська влада його арештувала і вивезла до відомого табору інтернованих в Домбю коло Кракова, де просидів до великодних свят 1920 р. і набавився недуги тяжкого, затяжного ревматизму в ногах, що і спинювало відтоді свободу його рухів.

Як зразковий священник дбав Покійний давно про церкву і релігійне виховання парохіян. Від довгих років виконував декапські функції і ще напередодні своєї тихої смерти полагодив кілька справ як декан.

Похорон Покійного, що відбувся в Мельниці 21. травня ц. р. був великою релігійною і національною маніфестацією для памяти Покійного, якого на місце вічного відпочинку відпровадило 34 священників і тисячні маси вірних, а його тлінні останки попрощало девятьох промовців — духовних і світських.

Покійний залишив удову, Лукію з Ганкевичів, доньку Ольгу, вдову по о. Василеві Мисевичеві і трьох синів: Осипа, адвоката в Гусятині, о. Миколу, катехита української державної гімназії в Коломиї та о. Григорія, теперішнього завідателя парохії в Мельниці, яких виховав на свідомих українських громадян. В. Й. П.!

С. Б.

Спорт.

СПОРТОВІ ГРИ РІДНОШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ.

До півфінальних змагань у відбиванці ставило 5 жіночих і 4 мужеські дружини. Вислідм змагань фінальних представляються так:

Жіночі дружини:

Ліцей Р. Ш. ім. Конорудзів — Гімназія Р. Ш. ім. Конорудзів 2:0 (15:9, 19:7).

Гімназія Р. Ш. ім. Конорудзів — Гімн. Р. Ш. Тернопіль 2:0 (15:5, 15:7).

Ліцей Р. Ш. ім. Конорудзів — Гімн. Р. Ш. Тернопіль 2:1 (15:1, 7:15, 15:9).

Мужеські дружини:

І. дружина Малої Семинарії — Гімн. Р. Ш. Самбір 2:0 (15:7, 15:3).

II. дружина Мал. Семинарії — Торговельна гімназія Р. Ш. (Львів) 2:0 (15:8, 18:8).

У висліді, серед жіночих дружин перше місце здобув Ліцей Р. Ш. ім. Конорудзів, 2) Гімназія Р. Ш. Тернопіль, 3) Гімназія Р. Ш. ім. Конорудзів, 4) Гімназія Р. Ш. Самбір, 5) Торговельна гімназія Р. Ш.

Мужеські дружини: 1) І. дружина Малої Семинарії, 2) Гімназія Р. Ш. Самбір, 3) II. дружина Малої Семинарії, 4) Торговельна гімназія Р. Ш.

Організація змагань у справних руках п. проф. [illegible] Охримович. Суддювали інструктори Сокола-Батька пп. Осип Козаток і Володимир Тихолиз.

ПЕРЕМИШЛЬ. **СЯН — ЧОРНІ (ЛЬВІВ) 1:1 (0:1).**

Несподіваний одначе насправді заслужений успіх української перемиської дружини, яка зуміла з добрe дружиною цьогорічного мистця Округової Ліґи осягти нерішений вислід. Успіх без сумніву вартісний, коли зважимо, що Чорні може найбільше вирівнана дружина у львівській Округовій Ліґі і перемогти її не так легко. Нерішений вислід може вважати Сян своїм успіхом ще й тому, що Чорні виступили в зовсім добрім складі зі своїм репрезентаційним нападом.

Сян заграв дуже амбітно й мав найже весь час легку перевагу. Ця перевага збільшувалася при кінці першої і другої половини. Цей прегарний вислід завдячує Сян у першу чергу знаменитій постаті, яка [illegible] чи не найкращий свій мечт у цьогорічному сезоні. Добре теж грав цим разом напад Сяну, [illegible] Турко. Він теж здобув ворота для своєї дружини, [illegible] мав величезного пеха у стрілах [illegible] із кількох кроків до воріт).

Чорні здобули ворота з незовсім справедливо [illegible] карного за настрілену руку Побідинського. [illegible] Лозинський зловив стріл Чижевського, однак [illegible] вирішив, що мяч був уже за лінією і признав [illegible] весь час спокійна і насправді „фер". У Чорних [illegible] грав напад, однаке мав теж пеха в стрілах [illegible] жди міг собі дати раду з обороною та [illegible] помочі Чорних д. добре грав Чижевський [illegible] заробленим ним вільний!). Зате слабо грала [illegible] Чорних.

Видців к. 1500 (багато глядачів прибуло з [illegible] личних сіл). Суддював загалом добре п. Дацишин.

СТЕП — СВЯТОГОР 5:2 (3:1).

Були це найкращі змагання Степу в цьому [illegible]. Всі змагуни виявили д. багато жертвенности і [illegible] ції, щоб лиш відплатити за осінню високу [illegible]. Цим разом напад Степу заграв дуже гарно, [illegible] Оглій на середині, що не тільки докладно роздавав [illegible] чі, але й дуже часто вертався по них. Така [illegible] цілість працювала продуктивно, спомагаючи [illegible] обороні Литвин заслуговує на окрему згадку [illegible] спокій та притомність у ліквідації найнебезпечніших ситуацій, при тім сильні, чисті й далекі вибивання [illegible] лять його в ряди добрих наших заложників. [illegible] го партнер, спершу стремований, згодом [illegible] доповнюючи далекими сильними вибивами, [illegible] кою запорою для небезпечного нападу Святогору [illegible] до Костіва на воротах, то цей змагун має [illegible] чя". На деяких змаганнях боронить якось [illegible] „дуже", але є змагання (як утореішні), в яких [illegible] він найсильніші „бомби", та своєю [illegible] ліквідує небезпечні підворітні ситуації. [illegible] зважаючи на високу програму, це дуже [illegible] дружина, яка має незвичайно скорий напад, [illegible] ті вмить підтягають цілий напад [illegible] противника і тільки притомність воротаря та [illegible] неміч зложилися на такий слабий вислід [illegible] кож лівий оборонець тактично і технічно [illegible] брий. Ворота для Степу здобули Оглій 3, [illegible] чишин 1. Для Святогору правий лучник [illegible].

СТЕП II — САМСОН 11:0 (3:0).

До цих змагань резерва Степу виступила з [illegible] орами, які взагалі розіграли свої перші змагання [illegible] явилися повноцінним нарибком. Ворота [illegible] Гачкевич 3, Ощудлик II 3, Гдуля 2, Оглій 2, [illegible]. Цілу другу половину Степ грав в десятку, [illegible] захорівши, зійшов з грища.

УКРАЇНА (ЮНІОРИ) — ГАСМОНЕЯ (ЮНІОРИ) [illegible]

Заслужена перемога юніорів України, [illegible] ють знаменитну форму і грають при тім [illegible] фектовно.

Дописи.

ДРОГОБИЧ

Духовний концерт „Дрогобицького Бояна". „Дрогобицький Боян" улаштував 15. травня [illegible] Пров. Тройці у Дрогобичі духовний концерт [illegible] мистецький рівень „Дрогобицького Бояна" [illegible] відомий, як також заслуги [illegible] Пюрка, який удержує „Боян" у [illegible] ні і під оглядом виконання [illegible] бору оригінальних програм. І так у [illegible] Боян" виконав — також у [illegible]

Ґендля „Месія“, а цим разом один з архитворів Дж. Россіні „Стабат Матер“ у виконанні солістів, мішаного хору „Дрогобицького Бояна“ і симф. орхестри Муз. Т-ва ім. Лисенка в Дрогобичі. Панує загальний погляд чи пак упередження, що мистецький рівень аматорських виступів не є незвичайний, тим менше, коли ті мають навіть якусь добродійну ціль. Цей концерт доказав, що цього року упередження необосновані, бо хоч виконавці у 90% аматори і дохід призначений був на відновлення місцевої парох. церкви, проте концерт був, без перебільшення, знаменитий! Заслуга в цьому всіх виконавців, зокрема солістів, з яких п. М. Покотиліина вибивалася давінним та сильним сопраном, п. О. Лепкова (також урожениа Дрогобицької Землі) милим та вишколеним меццосопраном, Р. Попель музикальністю та мягким ліричним тенором, отже прикметами, які саме підходять до цього роду композиції Россінія, що головну вагу клав на мельодійність і вокальну техніку виконавців. Басові партії найшли добрих виконавців в особах пп. Іваненка й інж. М. Кобрина, також „аматорів“. Мішаний хор „Дрог. Бояна“ був теж добре диспонований, виконуючи бездоганно нелегкі хорові партії та супровід солістів. Якщо додати до цього добру акустику церкви, вірцевий порядок і тишу підчас продукцій, то легко зрозуміти щире захоплення та мистецьку насолоду всіх присутніх на концерті слухачів та рівночасно і вдячність для виконавців, головно ж для енергійного й талановитого диригента, який уможливлює провінції користати з рідко виконуваних музичних архитворів. **з. н.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 7. 6. год. 8. веч. „Пан Йовіяльський“.
Середа 8. 6. год. 8. веч. „Сісі“.
Четвер 9. 6. год. 8. веч. „При меті“.

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 7. 6. вистави нема.
Середа 8. 6. год. 8. веч. „Івоя“ прем.
Четвер 9. 6. год. 8. веч. „Івоя“.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

РАДЕХІВ:
7. 6. Казка старого млина.
8. 6. Сузанна.
9. 6. Ой не ходи Грицю.
10. 6. Тітка Карля.
11. 6. Нітуш.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

БУРШТИН:
7. 6. Орлеия.
ГАЛИЧ:
8. 6. Орфей у пеклі.
9. 6. Лісова пісня.
10. 6. Процес Мері Деген.
ЯМНИЦЯ:
11. 6. Орлеия.
12. 6. Лісова пісня.
СТАНИСЛАВІВ — тільки одна вистава:
13. 6. Пригода в Черці, оперета на 3 дії Я. Барнича. Премієра.
Зі Станиславова іде театр до Богородчан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГВІЗДЕЦЬ:
7. 6. „Чеснотлива Сузанна“.
8. 6. Пісня Беселаду.
9. 6. Гетьман Полуботок.
10. 6. Мазепа.
11. 6. Ніч під Івана Купала.
12. 6. Безталанна.
Театр відновлює в новій постанові „Дай серцю волю“, „Мати наймичка“ і „Весняне кохання“.

КІНА.

АПОЛЬО: „Саратога“ (Клярк Ґейбл, Дж. Гарльов).
АТЛЯНТИК: „Тіні Парижа“ з Ад. Вольбрюком.
БАЛТИК: „Життя вулиці“.
ВАНДА: „Варвара Радивилівна“, „30 хвилин щастя“.
ҐРАЖИНА: „Примхи маркізи Помпадур“, „Жіночка“.
ЕВРОПА: „Верес“ на осн. Родзевича.
КАСИНО: „Після великої війни“.
КОПЕРНИК: „Інститутка“ (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Без привазу“, „Під чужим прізвищем“.
МЕТРО: „Посвята“, „Несамовитий ...“.
МІРАЖ: „Камелієва дама“ з Гретою Ґарбо.
МУЗА: „Почалося в поїзді“.
ПАЛЯС: „Чеснотлива Зузанна“.
ПАКС: „Панна Петрусь“.
РАЙ: „Роберт і Бертран або два злодії“.
РІЯЛЬТО: „Бурелін“.
РОКСІ: „Моя панна мама“ та додатки.
СВІТ: „Товариші зброї“, „Вожд червоношкірих“.
СПЛЕНДІД: „Світальні північ“ та ...
ТОН: „Оборонці Ріо Гранде“, „Концерт“.
УТІХА: „Непереможний Біл“ і ревія.
ХИМЕРА: „Ґасльонє“ (Лео Слезак).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Льондон“

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Австрія: Відень, Інсбрук, Зальцбург“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 7. червня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Муз. з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Порадок при мікрофоні, пл., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: „Як сирітка Маруся внесла щастя до Скробкової хати“ на осн. Конопніцкої, 11.40 Деліюс: „В городі літом“, пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.10 Авдиція ККО, 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 На широкому світі, авд. для дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт муж. хору, 16.20 Концерт сальон. орх., 16.45 Оповідання про І. Матейка, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.00 Серед жінок: Моди, форт. твори, Комунікати, 17.55 Гальо — позір!, 18.00 Збірне життя комах, 18.10 Пісні Р. Шумана, 18.45 „Магнатське сватання“ опов. П. Хойновського, 19.00 Співресітель Ст. Таврошевича у супр. форт., 19.20, 20.40 Актуальна гутірка, 19.30 Настроєві мельодії, орх., спів, 20.30 Веч. денник, 20.45 Спіжарня доброї господині, 20.55 Спорт, 21.00—23.40 Трансм. з Риму: „Італійка в Альжирі“ оп. Россінія; У перерві: Спорт. вістки, Останні вістки веч. денника, метеорол. комунікат.

Середа, 8. червня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 8.10 Орх. музика, 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: „Школа шпаків“, Пісеньки у вик. шк. дітей Мельовиці на Поліссі, 11.40 Симф. фрагменти з оп. Римського Корсакова, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Українська музика з пл., 14.40 М. Карлович, музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова (муринські пісеньки), 15.45 Господ. вістки, 16.00 Із творів П. Чайковського: **Ольга Лепкова** меццосопран, Щеглов басбаритон, форт., 16.45 Промисл і торговля як запілля воюючої армії, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. концерт форт., і тріа, 17.40 Старий Львів: Вол. Чернішський забутий льв. поет, 17.58 Гальо — позір! 18.00 Ковалінеий острів, 18.10 Авд. Черв. Хреста, 18.30 Моцарт із пл., 18.45 „Магнатське сватання“ опов. П. Хойновського, 19.00 Спів. ресітель Вол. Дервеса у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісенька: Орх., рефреністи, форт.; у перерві: Скеч, 20.45 Веч. денник, **21.00 Праця у пасіці перед пожитком, в українській мові виг. інж. М. Боровський**, 21.10 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 У ритмі танку, легка словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки.

Четвер, 9. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 8.10 Плити, анекдоти, комунікати, 11.00 Для новобранців, 11.15 Музика після Шопена, 11.40 Вінс. Д' Інді: Виїмки із Симфонії на орх. і форт. оп. 25, пл., 12.03 Полуднева авд., 14.35 Волинські діти перед мікрофоном, 14.45 Легка музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Планети їх минуле й будуче, 15.30 Звукова гутірка: „Піквікіа клюб“ в муз. ім., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Гармоністи та радіостірпа, 16.45 Вакації родини, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. музика, пл., 17.40 „Ці трети“ Сенкевича, 17.55 Гальо-позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Бетовен: 15 Варіяцій і фуга на тему Героїчної Симфонії оп. 35, 18.30 Театр Уяви: „Затроєний лицень“, 18.55 Арії та пісні у вик. Вит. Мишковського в супр. форт., 19.15 20.55 Актуальна гутірка, 19.25 Ахті жінки. розр. концерт, орх., сол., у перервах два мельольоги, 20.45 Веч. денник. 21.00 Актуальність. 21.10 Пісеньки давніх часів, 22.00 Спорт, 22.05 Веселий четвер, легка словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки та гутірка в мадярській мові, 23.15—23.55 Танц. музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 7. червня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 21.00 Моцартівський концерт. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Козі фан туте“ оп. Моцарта, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 21.15 Сопран, скрипка, форт., КОШИЦІ 7.50, Огляд преси, 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 „На храмовім празнику“ фейлетон, 18.10 Пісенний концерт. МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Італійка в Альжирі“ оп. Россінія, ПРАГА 17.30 Нар. пісні“. 18.20 Орх., 22.15 Соната Ґріґа на скр. і форт., РАДІО ПАРІ 20.15, 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Аблюсман“ драма Вілтера. РИГА 19.00, 20.00 „В Голівуді“ оп. Вінтерса, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Легка музика, 21.00, 22.00 Комедія, опісля танц. музика

Середа, 8. червня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Веселі мельодії, 19.10 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05, 19.05 Циг. музика, 17.00 Спів, 20.15 21.00 Орх., ВІДЕНЬ 15.30 Концерт солістів, сопран, пісні в супр. лютні, 21.00 Розр. концерт, 22.30 Вечір розр. музики, орх., сол., квартет, КОШИЦІ 7.50 Огляд преси, 14.05 18.45 Вістки, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Форт., ПРАГА 18.20 Орх., 21.25 Симфонія ч. 7. ф-дур Бетовена, РАДІО-ПАРІ 20.30 Скрипковий ресітель Кулєнкампфа, 21.00 22.00 Кабарет, РИМ 17.15 Скрипка, 21.45 22.00 Розр. концерт.

Четвер, 9. травня 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.30 Скрипка, 20.00 Хор, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.30 Форт., 20.00 21.00 „Отельо“ оп. Верді, ВІДЕНЬ 15.30 Твори на флет і клявесин у вик. сол., 19.10 Воєнні пісні, 21.20 Віденсько-львівський концерт, 22.30 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.50 Огляд преси, 14.05 18.45 Вістки, 18.00 Гриндка-Донський „Золотий хрестик“ песа, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 15.15 Популярний концерт, 16.10 Концерт г-моль Сен Санса на скр. і орх., РАДІО ПАРІ 20.15 Півд.-амер. пісні, 20.30 22.00 Симф. концерт, 22.30 Гумор, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Люнатичка“ оп. Белінія.

Радіокутик.

ВАРЕННЯ ПРИ ПОМОЧІ КОРОТКИХ ХВИЛЬ.

Один віденський лікар винайшов спосіб, як застосувати ультракороткі хвилі, а саме у кухні. Він ужиттував недавно похаз варення новою системою. Вложив рибу до горщика з холодною водою та спрямував на рибу ультракоротке проміння висилане при помочі радіового апарату. По 5 хвилинах риба була зовсім зварена, тоді коли температура води була така сама як попередньо. Потім заморозив він мясо, яке згодом вісмажив, не нарушуючи леду, який лежав довкола мяса.

Німецькі вчені зробили ще важніший винахід. Вони сушать дерево при помочі радіових хвиль. Замість огрівати дерево зверху зовні, як це робилося досі, огрівається дерево від середини. Стверджено, що можна звугтити середину деревного бльоку без будьяких слідів чи знаків цього внутрішнього огрівання зверху. Ця техніка вимагає дуже коротких радіових хвиль, а час сушення є значно коротший як при звичайному сушенні. Цей новий спосіб зовсім не впливає відємно на звертість дерева.

РАДІО ПРИ РОЗШУКАХ МІНЕРАЛЬНИХ БАГАЦТВ.

В звязку з німецьким 4-літнім господарським пляном, необхідне стало послідовно переводити геольогічні розшуки, з метою відкрити незнані досі мінеральні зложжя, пр. руд, соли, нафти. Геофізики опрацювали тепер нову методу сейсмічних дослідів, які полягають на фізикальних дослідах землі. Для цієї мети використовують викликаний вибухами штучний землетрус. Хвилі, які внаслідок цього витворюються, розходяться в напрямку поверхні землі, одначе частинно йдуть також у глиб землі і коли натраплюють на відмінні роди покладів, відбиваються назад угору. На підставі цих відбитих хвиль роблять висновок про рід покладу. Група дослідників тов. „Сейсмос“, яка працює в північній Німеччині, досліджала вже великі простори німецької землі.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 6 червня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·39 зол.
1кг. масла експорт. за зачет.	2·30 зол.
молоко	16—17 сот.
я'ця (копа)	3·40 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця слаба.

Подяка.

Горем прибиті по страті нашої Найдорожчої Мами, бл. п. ЄЛЕНИ З БОБЕРСЬКИХ ЛИТВИНОВОЇ, оцим складаємо найщирішу подяку Вп. Сусідам і Знайомим та всім тим, що брали участь у похороні. Передовсім щиро дякуємо Всеч. Духовенству: як о. декановi Цурковському за прекрасну проповідь над домовиною, о. Савостуковi, о. Кузецькому, о. Балинському, о. Лубенецькому, о. Ботрилі, о. Чепілеві й о. пароховi римо-кат. обряду Кольбушеві і нашому доброму місцевому пароховi о. Тимовi за труди і прислуги пересесті, котрим звеличали похоронний обряд. Також зі щирого серця дякуємо Хорові і Громадянам села Суправиці, котрі своєю чисельною присутністю виявили Покійній багато серця і пошани. Смутком прибиті

Діти.

*

Вп. П. Д-рові Хомі, лікареві з Щоволочиськ, складаємо найщирішу подяку за понесений труд в останніх днях життя нашої Найдорожчої Мами та за приятельську поміч і серце, що їх виявив нам у нашім горі.

Литвинки.

Оповістки.

Дирекція прив. коед. Гімназії Рідної Школи в Тернополі подає до відома, що прохання, щоб допустити до вступного іспиту до гімназії та до гуманістично-природничого ліцею належить вносити з усіми приписаними документами до дня **15-го червня ц. р.** 1246

Жертви зложені в Адміністрації: Кооператива „Укр. Промисл“ село Крупа гр. Піддубці, пов. Луцьк зол. 10 (Павлінда), зол. 5 (Р. Щ.), уділено Заг. Зборові пожертви з чистого зиску за 1937 р.

ПАНСІОНИ

ЗЕЛЕМЯНКА — Живець ц. Гребенів у Карпатах, зупинка Зелемянка. Сонячні кімнати з утриманням, ціни помірковані, купелі сонячні залів. водою. Проспект на бажання. 1049 1-10

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ на Собінській 7, на поверсі 2 вел. кімнати сонячні, вільний таракс вел. передпокій, кухня, лазничка 1 ч. 2. від 1. липня або скорше до винайму. 1229 2-3

КУПНО-ПРОДАЖ

ФОРТЕПІЯН „...“ у першорядн. нім стані, майже новий, дешево продам. Райхісвський, Львів, Фенбрісів 10. 1239 1-2

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР" У ЛЬВОВІ.

Білянс на день 31. грудня 1937 року.

ЧИННИЙ СТАН.

		Обезпечення від огню зол.	с.	від крадіжи з вломом зол.	с.
I.	Каса	9.570	73	987	81
II.	Кредитові інституції	34.839	60	52.766	33
III.	Вартісні папери з біжучими купонами	64.755	27	36.118	38
IV.	Недвижимости	356 456	80		
V.	Резерва на зал. складки, задержана через тов. обезп.	557.474	29		
VI.	Агенти	81.360	11	19.761	64
VII.	Товариства обезпечень	103.580	64		
VIII.	Інші довжники	26.437	—		
IX.	Інші актива	30.000	—		
X.	Надплачені податки	164	26		
XI.	Кавційні льокати	432.795	06		
XII.	Бюрові движимости	1	—		
		1,707.325	76	109.634	16

ДОВЖНИЙ СТАН.

		Обезпечення від огню зол.	с.	від крадіжи з вломом зол.	с.
I.	Власні фонди Товариства	717.679	67	49.986	80
II.	Капітал основний			30.000	—
III.	Фонд обезпеченевий	75.676	67	13.734	70
IV.	Технічні резерви	20.315	66	4.350	—
V.	Фонд на амортизацію вартости недв.	36.739	—		
VI.	Агенти	16.018	66	7.769	97
VII.	Товариства обезпечень	91	97	1.306	14
VIII.	Інші віриттелі	158.158	62		
IX.	Невплачені податки й оплати	1.236	27	479	47
X.	Інші пасива (ріжні фонди)	141.658	32		
XI.	Кавції	432.795	06		
XII.	Емеритальні зобовязання	93.000	—		
XIII.	Фонд пенсійний	12.639	15		
XIV.	Білянсова надвижка	1.316	71	1.987	08
		1,707.325	76	109.634	16

Рахунок зисків і страт за 1937. рік.

Зиски.

		Обезпечення від огню зол.	с.	від крадіжи з вломом зол.	с.
I.	Зиск у звітовому році нарахункові обезпечень	127.142	26		
II.	Чистий дохід з майна Товариства	9.437	58	3.645	85
III.	Зиск на курсі чужих валют	393	67		
IV.	Инші зиски, необняті подрібними рах.:				
	1) ріжниця курсу на варт. паперах з фонду на ріжницю курсу	20.408	05	4.451	90
	2) відзискані претенсії з давніше відписаних			610	80
		157.386	46	8.758	55

Страти.

		Обезпечення від огню зол.	с.	від крадіжи з вломом зол.	с.
I.	Недобір у звітовому році на рахункові обезпечень			2.289	57
II.	Инші відписи й страти, необняті подрібними рахунками:				
	1) відписано з вартости недвижим.	2.985	—		
	3) ріжниця курсу на варт. паперах	10.408	05	4.481	90
	3) відписано нестягнені претенсії	4.411	50		
	4) на емеритальні чинитьби	35.963	20		
	5) на емеритальні зобовязання	93.000	—		
III.	Білянсова надвижка	1.316	71	1.987	08
		157.386	46	8.758	55

Львів, дня 30. травня 1938 р.

ДИРЕКЦІЯ:
Володимир Децикевич, Інж. Юліян Мудрак, Ярослав Колтунюк.

КОНТРОЛЬНИЙ ВИДІЛ:
Інж. Павло Дурбак, Михайло Стефанівський, Д-р Кость Левицький,
Бухгальтер: І. Мороз.

Розділ білянсової надвижки відділу обезп. від огню по думці §. 55 т. А. статута:
До запасного капіталу (§ 8 статута) . . . . . Зл. 651.—
„ пенсійного фонду 8% (§ 55 т. 2 статута) . . . . . „ 105.—
„ фонду на звороти (55. т. 3 статута) . . . . . „ 448.—
На гуманітарні і загально пожиточні ціли (32 т. 9 статута) . . . . . „ 112·— Зл. 1.316.71
Розділ білянсової надвижки відділу обезп. від крадіжи з вломом
До капіталу запасного відділу обезп. від крадіжи з вломом ціла надвижка по думці §. 55 т. Б.статута. . . . . Зл. 1.987·08

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".
Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10